

11 | 2017

ČESKÝ BRATR

Evangelický měsíčník | ročník 93 | cena 25 Kč | www.ceskybratr.cz

Téma

Rebelové v taláru

Svědomí neumlčíš ani neošálíš

| 9

Rebelie znamená ničení

| 12

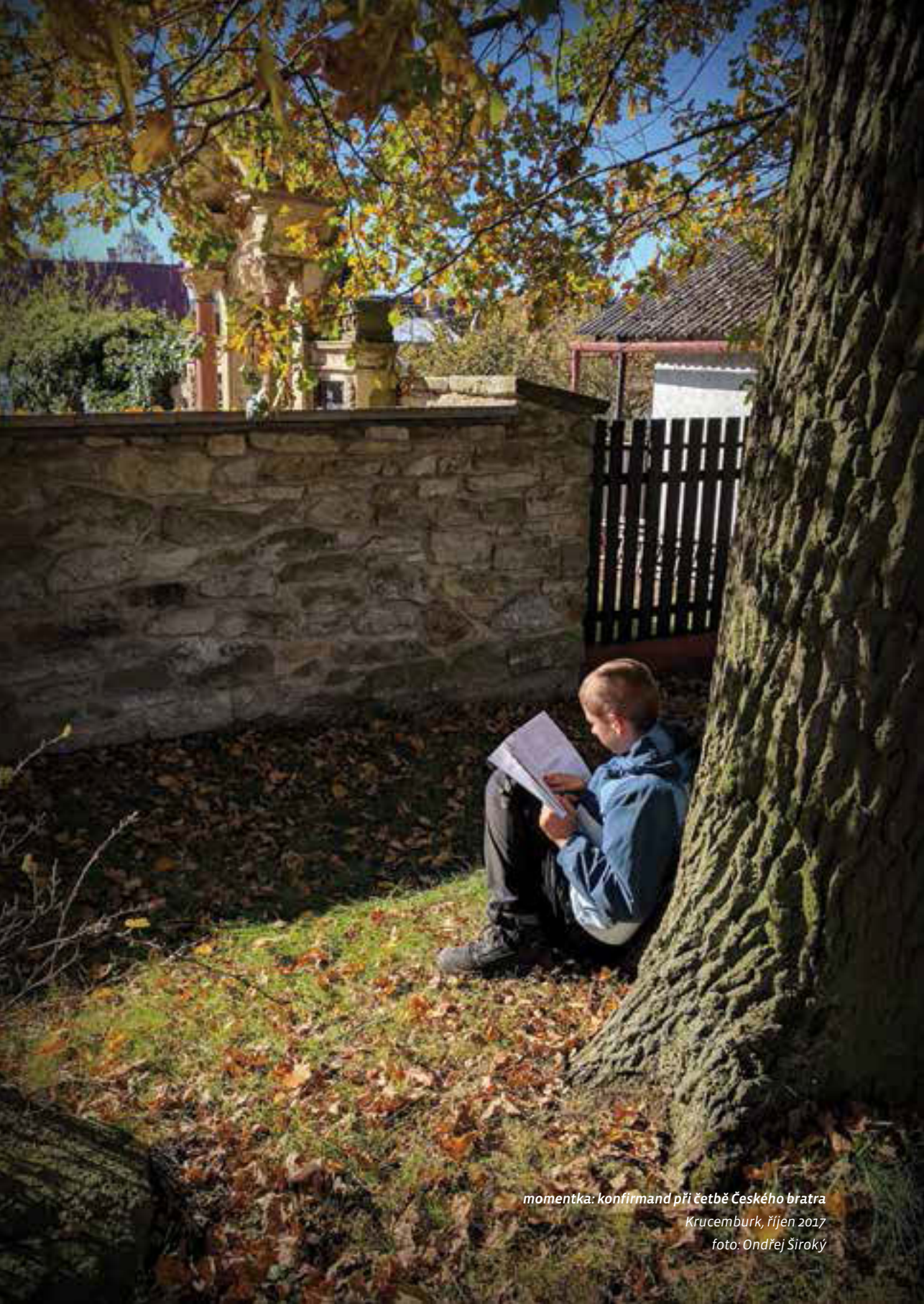
Prkenice v Praze-Braníku

| 29

Diakonie: O výtečné práci a absurditě systému

| 38

momentka: konfirmand při četbě Českého bratra
Krucemburk, říjen 2017
foto: Ondřej Široký

ÚVODNÍK

3 Hrad přepevný – D. Ženatá

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7 Biblická úvaha – P. Klinecký
- 8 O dobrých skutcích – M. Luther
- 9 Svědomí neumlčí ani neošálíš. Rozhovor s J. Pavlusem – D. Ženatá
- 12 Rebelie znamená ničení – T. Pavelka
- 14 Jednoznačný postoj. Rozhovor s J. Ortem – D. Ženatá
- 18 Sbor jako útočiště – L. Ridzoňová
- 19 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23 Hledá se Bůh. Zn. Jablonec – A. Rozbořilová
- 24 Historie a interpretace Bible – J. Dušek
- 26 Z rokycanského sboru – O. Pellar
- 28 Letní tábor pro staříky – L. Janská
- 29 Prkenice, přístavba v Braníku – J. Pechar
- 32 Památník toleranční doby ve Vysoké u Mělníka – J. Mašek
- 34 Návštěva mešity – J. Bartošek

CESTA K NOVÉMU ZPĚVNÍKU

- 36 Dobrá zpráva pro varhaníky a kytaristy – L. Moravetz, J. Schneider

DIAKONIE

- 39 O výtečné práci a absurditách systému – A. Šůra

SLOVO

- 43 M. Luther: Dopisy blízkým – P. Hájíčková
- 44 O Lutherovi jinak – A. Rozbořilová
- 45 G. Gunnarson: Advent – P. Brodský
- 46 Jestřábe, díky! – J. Plíšková
- 49 Poslední slovo: Císař žádné šaty nemá – P. Hájíčková

ÚVODNÍK

Hrad přepevný

Rok reformace se chýlí ke konci. Oslavovali jsme s celou církví v Ratiboři, připomínali si 500. výročí mnohými událostmi, vydali několik knih, prožili odbornou konferenci v senátu. Kromě Kirchentagu v Berlíně a Wittenbergu byl vrcholem oslav 31. říjen – Den reformace. V protestantských zemích je to dokonce státní svátek. Podle tradice přibil Martin Luther ten den na chrámová vrata svých 95 tezí, které celé hnutí zahájily.

K Českému bratru patří tentokrát také příloha s případným názvem: Hrad přepevný. Je to zpěvníček reformačních písní na známé nápěvy z Evangelického zpěvníku, ale s novými texty. Písňe, na které někdy už padal prach staletí, k nám přicházejí v nové svěží podobě, staré melodie ožívají novým svědectvím víry.

Ve své době byl Luther pěkný rebel. Mnozí jej měli za kacíře a rozvraceče hodnot. V tomto čísle se v rubrice Téma potkáme s rebely a potížísty v době naší. Ti většinou rozpoznají svůj „hrad přepevný“, dokážou říct s Lutherem „zde stojím a nemohu jinak“ a podle toho také konají.

Papírový časopis stále zápasí na svých stránkách s omezeným místem. Některé příspěvky, ač připravené, se nakonec do vydání nevejdou. Například odpovědi na „otázku na tělo“ přijde zpravidla více, než se na určenou stranu směstná. Nejlepší bývají odpovědi obratem, protože jsou většinou spontánní a živé. Ten, kdo odpoví za den nebo za dva, mívá odpověď sice vybroušenější, ale většinou také delší. Váhavější respondenti však nemusí být zklamáni, do „otázky na tělo“ na našem webu www.ceskybratr.cz se vejdou odpovědi všechny, krátké i delší, dřívější i pozdější.

Inspirativní čtení přeje všem čtenářům

Daniela Ženatá

Evangelíci a Charta 77 – Protest jako dluh a úkol

Moderovaný rozhovor s farářem, disidentem a mluvčím Charty 77 Milošem Rejchrtem o „nepolitické politice evangelíků za normalizace a dnes“ se uskutečnil na konci října v Knihovně Václava Havla v Praze.

Mluvílo se o tom, v jakých podmínkách žila společnost i církve pod vládou jedné strany a co dalo podnět ke vzniku společenského hnutí Charta 77, které mezi věřícími našlo mnoho sympatizantů, signatářů, několik mluvčích a řadu obětavých dělníků.

Prezentována byla také publikace *Cesta církve – VIII. díl*, který přináší dokumenty o podílu věřících na chartistickém hnutí a změnách, které nakonec vedly k přerodu společnosti a nenásilné sametové revoluci v roce 1989.

Sbírka na pomoc ženám znásilňovaným v Kongu

Znásilnění je v Kongu používáno jako válečná zbraň, a to jako zbraň velmi ničivá. Cílem není uspokojení sexuální touhy, ale zmrzačení žen, které přináší rozklad celých

komunit, v nichž jsou ženy často hlavní ekonomickou silou. Oběťmi jsou nejen dospělé ženy, mladé i staré, ale také dívky, včetně kojenců.

O této situaci mluvil na nedávném valném shromáždění Světového luterského svazu Dr. Mukwege, který v roce 1999 založil v Kongu nemocnici poskytující těmto obětem pomoc. Práci nemocnice financuje nadace Panzi Foundation, kterou se synodní rada Českobratrské církve evangelické rozhodla podpořit vyhlášením mimořádné sbírky (č. účtu 7171717171/2700, variabilní symbol 911701). Sběrka potrvá do konce tohoto roku.

Ruth Šormová ženou regionu

Ženou regionu Vysočina se letos stala Ruth Šormová, manželka evangelického faráře, sociální pracovnice a speciální pedagožka. Za normalizace se angažovala v opozičním

hnutí, po sametové revoluci byla za Občanské fórum, později za Občanské hnutí zvolena do Federálního shromáždění. Zhruba před osmi lety převzala malou neziskovou organizaci

Portimo, která je na Žďársku velmi oceňována (v roce 2016 získala titul Neziskovka roku ve střední kategorii).

Celostátní soutěž Žena regionu je určena všem ženám, které dosahují jedinečných výsledků nejen ve své profesi, ale aktivně se podílejí i na veřejném životě, pomáhají nemocným, přispívají k rozvoji svého regionu a ještě přitom zvládají péči o rodinu. Nejedná se přitom jen o veřejně známé a úspěšné osobnosti, ale především o ženy, jejichž smysluplné a nezištné aktivity nejsou většinou veřejnosti ani médiím vůbec známy. Soutěž se vyhlašuje od roku 2009.

Martin Luther pro dnešek

Na sto zájemců se zúčastnilo mezinárodní konference *Martin Luther pro dnešek* 20. října v Senátu Parlamentu České republiky. V přednáškové části odkryl dosud neznámé střípky ze života Martina Luthera vedoucí katedry církevních dějin na Evangelické teologické fakultě Martin Wernisch a zevrubně o M. Lutherovi pojednal autor monografie

o tomto velikánovi profesor církevních dějin na univerzitě v Münsteru Albrecht Beutel.

Konferenci uspořádala Českobratrská církev evangelická za podpory všech tří teologických fakult Univerzity Karlovy, Ekumenické rady církví a Slezské církve evangelické a. v.

Aktuality připravila **Jana Vondrová**

Vzkaz seniora Západočeského seniorátu na listopad

Vzpomínám na dědečka. V kostele doprovázel na varhany a vedl pěvecký sbor. Ve své originálně modifikované pietistické zbožnosti od mládí odmítal komunismus, protože jej vnímal jako nepravdivý a život zavádějící. Svou dceru v padesátých letech nepustil do „pionýra“, ač děvče kvůli kamarádkám velmi chtělo. A v noci sekýrou pokácel svazákům hřiště po vzoru „soudců“. Říkal, že nijak moc neriskoval.

Trochu se mýlil. Všichni hodně riskujeme, když svůj život necháme určovat vírou. Projevy naší zbožnosti mohou být různé, ani naše názory nejsou stejné, ale do všeho našeho

se promítá víra. Chodíme po vodě, a to dobrodružství nám vešlo pod kůži. Samozřejmě to nějak reflektujeme. Jenže to nic nemění na skutečnosti, že víra si svoje neověří, je vším jiným, jenom ne jistotou. A přece formuje naše smýšlení, emoce a životní kroky, také naše vnímání ostatních lidí. Ne vždy v souladu se společenskou atmosférou. Kromě jiných důsledků nám samotným to nakonec dělá radost. Není to bláznivé?

Miroslav Hamari

modlitba listopadová

vědět
co říct
kam jít
za čím si stát

poznat
že to je dobré
stojí to za to
není to moje iluze
není to jen moje pravda

Pane Bože
o moudrost a pevnost
o sílu
i pro to malé
obyčejné a rutinní
prosím

amen

modlitba **Lenky Ridzoňové**

kresba: *Sára Brandová*

TÉMA: REBELOVÉ V TALÁRU

Potížišta v taláru

„Až vás povedou před soud, nemějte předem starost, co budete mluvit; ale co vám bude v té hodině dáno, to mluvte. Nejste to vy, kdo mluví, ale Duch svatý.“ (Mk 13,11)

„Ale Hospodin mi řekl: Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův.“ (Jr 1,7-8)

Koncert skupiny Svatopluk. Čtyři muzikanti, minimum techniky, přesto kraválu habaděj, prostě bigbít. Frontman Rost'a, zpívající s ohromným zaujetím, náklad emocí, prožitek až skoro do nebe. Malý kostelík, naplněný po okraj, od kojenců po ctihodné starce a stařenky. Potlesk se mísí s voláním, výkřiky nadšení, občas zabubnování na chrámovou lavici. Zvláštní setkání. Silné a krásné.

Uprostřed souboru starý muž, občas zazpívá, občas zatančí. Usměje se, oči obrácené tu k lidem, tu k nebi. To je autor celého repertoáru, všech písniček, farář a kazatel, skladatel a zpěvák Sváta Karásek. Je to jeho poselství, jeho evangelium, jeho sdílená radost.

Vzpomínky pamětníků se najednou rozletí čtyřicet let nazpátek. Do času, kdy „v temném lese, v hradě Houska, kněz Karásek zákon louská, zpívá písně o Bohu, já mu také pomohu“. Sedmdesátá léta. A ve vzpomínkách vidí čtyři kluky u soudu, přiváděné v klepetech, kolem spousta přátel a hodně estébáků, a vzpomínají na tresty, které kluci dostali. Svátovy písničky se někde nesměly zpívat, pozvat ho do sboru na koncert bylo trestné. Kolem Sváti bylo dusno na synodech i na konventech, mnozí se k němu přestali hlásit a byli nešťastní, když jeho jméno někdo pronesl veřejně. Přiváděl tak totiž sebe, sbor i církev do nebezpečí. Člověk si zkrátka musel dávat pozor na hubu.

A tehdy se najednou člověka zeptal někdo úplně odjinud: „Ty jsi v té církvi, máte tam toho Karásku, znáš ho?“ Člověk zbystřil, mohla to být návnada. A tak opatrně odva-

žoval slova: „No, vím o něm...“, taktika se spojuje s obavami. Člověk, farář by přece neměl ohrozit jednou větou svou práci, důležitou a milovanou. „Proč se ptáte?“ – „My jsme o něm slyšeli..., prý...“ Zazněly pomluvy i urážky, jak je prezentovala televize i Rudé právo. A najednou to prasklo, samo od sebe. Žádné rozhodnutí, žádný příval statečnosti. Prostě: „Až vás povedou před soud, nemějte předem starost, co budete mluvit; ale co vám bude v té hodině dáno, to mluvte. Nejste to vy, kdo mluví, ale Duch svatý.“ A člověk se najednou rozpovídal: „Tak já vám povím: znám ho dobře, hodně jsem s ním prožil, mám ho

rád. Zpívám rád jeho písničky a jsou pro mě i pro mnoho dalších lidí nejlepším biblickým kázáním. To ostatní jsou holé výmysly.“

Budeme-li si chtít stanovit, kdy se držet na uzdě a kdy začít riskovat, kdy být příjemný a kdy nepohodlný, nepřijdeme na to. Určitě buď nekonfliktní, milý, ať tě mají rádi, ať se tě nikdo nebojí. Nechtěj být potížištou, zejména jestli jsi v taláru. Ale jestliže zůstáváš v kontaktu se svým Pánem, jestliže se snažíš zaslechnout jeho hlas, pak ti právě ►

on řekne, kdy tím potížístou být máš. Bude to u každého jinak a jindy, různé dispozice dávají různé možnosti i povinnosti. Luthera tento práh potížístmu dovedl k reformaci, Svátu k celoživotnímu zápasu o svobodu a pravdu, navzdory potížím, které způsobil sobě a možná někdy i těm kolem.

Koncert Svatopluka končí. Sváta stojí na place a létá. Spojuje nebe se zemí, tak jako celý život se svým potížísmem spojoval empatii a lásku k bližním. Sám Hospodin mu k tomu dal síly.

Dej mu je dál a dej je nám všem!

Pavel Klinecký (text i foto)

MARTIN LUTHER: O DOBRÝCH SKUTCÍCH

Nepokradeš

O sedmém přikázání

toto přikázání vyžaduje skutek, který v sobě zahrnuje skutků mnoho, který však také zabráňuje mnoha neřestem; po našem se mu říká dobrota. Neobrací se pouze proti krádeži, nýbrž proti jakémukoliv poškozování bližního ve věcech pozemského zboží: tedy i proti lichvě, lakotě, předražování, napalování, proti užívání falešných vah a závaží, falšovaného zboží. A kdo je vypočte, všechny ty rafinované, druhým neznámé triky, jichž ve všech obchodech a řemeslech každým dnem přibývá a kde každý hledá jen svůj prospěch na úkor druhého a zapomíná na zákon, který praví: „Jakž byste chtěli, aby vám lidé činili, tak i vy činite jim.“ (Mt 7,12)

Ne nadarmo říká moudrý muž (Sirach 31,8): „Blahoslavený jest bohatý, kterýž nalezen jest bez úhony a kterýž za zlatem se nepachtil a na zlato své se nespolehal. Kdo jest ten? Budeme jej blahoslaviti, neboť on dokázal za svého života zázraky.“ Jako by chtěl říci, že je málo takových lidí, nebo dokonce žádný, kteří na sobě včas poznají touhu po zlatě a dovedou se jí zbavit. Neboť lakota kryje svou ostudnost takovým hezounkým, jemným slovem: Jde přece jen o obživu a o zaopatření rodiny, tedy o zcela přirozené nutnosti a potřeby, a pod touto zástěrkou se pak kšeftuje bez jakýchkoliv mezí a bližní se odírají, takže chce-li kdo zůstat čistý, aby vskutku dělal zázraky.

Říká Jób (31,24): „Skládal-li jsem v zlatě naději svou, aneb hrudě zlata říkal-li jsem: Doufání mé?“ A Kristus učí (Mt 6,31): „Nepečujtež tedy, říkajíce: Co budeme jísti? Aneb co budeme pít? Aneb čím se budeme odívati? Vít zajisté Otec váš nebeský, že toho všeho

potřebujete.“ Tu jsou však někteří, kteří říkají: Nu, tak se tedy na to spolehni a o nic nepečuj a vyčkej, až ti vltne nějaký ten pečený holub do huby! Nuže, já neříkám, že by nikdo neměl pracovat a hledat si obživu; já říkám jen, že nemá „pečovat“, tedy že nemá lakotit a že se

nemá tak třást obavou, vystačí-li s tím, co si s Boží pomocí vydělá. Létají-li ptáci, aniž by si připouštěli starosti a aniž by lakotili, máme i my svou práci konat bez starosti a bez lakoty. Tomuto konání učí nás sama víra. Proto neoznačuje apoštol žádný jiný hřích jako modlářství kromě lakoty, neboť ta dává až příliš okatě najevo, že Pánu Bohu nevěří a očekává více dobrého od svých peněz než od Boha, kteroužto důvěrou se Pánu Bohu věru pocta neděje, jak jsme již řekli.

Je však třeba mít na paměti, že dobrotivost a štědrost má platit i vůči nepřítelům a odpůrcům. Neboť jak nás sám Kristus učí (L 6,32): „Milujeme-li a činíme dobře jen těm, kteří nás

milují a nám dobře činí – jaká je to vzácnost?“

Tu shledáváme, jak nesnadno se konají dobré skutky podle Božího přikázání, jak se lidská přirozenost vzpírá, kroutí, ačkoli ty dobré skutky, které si sama vybrala, koná snadno a ráda. Neboť potřebuje-li tvůj nepřítel tvou pomoc a ty mu – povoluje své sobeckosti – nepomůžeš, je to zrovna totéž, jako kdybys mu ukradl, co jeho jest. V tom smyslu říká svatý Ambrož: „Nakrm hladovějícího; nenakrmíš-li jej, přispěls svým podílem k jeho zabití.“ Toto přikázání obsahuje ony skutky milosrdenství, které bude Kristus při posledním soudu na tobě pohledávat (Mt 25,35).

připravila Jana Plíšková

ROZHOVOR S JAKUBEM PAVLÚSEM, FARÁŘEM V ŠUMPERKU

Svědomí neumlčíš ani neošálíš

Názory na soužití osob stejného pohlaví rozdělují svět napříč církvemi

Jakub Pavlús (1989) vystudoval evangelickou teologii v Bratislavě a v roce 2014 nastoupil jako kaplan v diasporním sboru v Zemianských Kostolanoch, potom sloužil ve velkém luterském sboru v Turanoch. Když se dvouletá kaplanská služba a s ní spojená pracovní smlouva na dobu určitou chýlila ke konci, ukázalo se, že jejímu prodloužení liberální názory mladého kaplana brání. Jakub zůstal bez práce, což zkomplikovalo život jeho rodiny s čerstvě narozenými dvojčaty. Po jednání se synodní radou ČCE a půlroční praxi v Uherském Hradišti je nyní farářem Českobratrské církve evangelické v Šumperku.

Odkud pocházíte a na co ze svého dětství rád vzpomínáte?

Pocházím ze Slovenska, z mesta Myjava a z detstva najradšej spomínam na chvíle strávené na turistike a u babičky na hos-

podárstve, kde sa to hemžilo najrôznejšími domácimi zvieratami.

Proč jste šel studovat teologii?

Zo záujmu. Vyrástol som čiastočne na fundamentálnej teológii, s ktorou som sa stretával na táboroch detskej misie, tá mi však neskôr prestala dávať zmysel, vo veľa veciach si protirečila. Štúdium teológie mi poskytlo väčší rozhľad, po ktorom som túžil.

Jaké bylo téma vaší diplomové práce a k jakým závěrům jste došel?

Téma diplomovej práce bola: „Úpravy spolunažívania osôb rovnakého pohlavia v evanjelických cirkvách združených v Svetovom luteránskom zväze“. Záverom práce bola predovšetkým analýza oficiálnych stanovísk členských cirkví, ktorá predstavovala aj najväčší prínos práce, kdeže v prostredí Slovenských cirkví sa tejto téme tak rozsiahle nikto predtým nevenoval. Je ale fakt, že ►

písanie tejto práce a práca so stanoviskami rôznych cirkví moje osobné postoje k tejto problematike značne formovali.

Co vás na tématu „soužití osob stejného pohlaví v evangelických církvích“ zaujalo, zaskočilo, překvapilo?

Predovšetkým rôznosť postojov jednotlivých cirkví, ich pozadie a východiská. Celkovo je pre mňa zaujímavé to, že cirkvi, ktoré takéto spolužitia radikálne odmietajú, si vystačia s argumentáciou na pár listoch papiera, často bez vnútorného dialógu, zatiaľ čo cirkvi, ktoré prijali nejakú úpravu takéhoto spolužitia, tak obvykle spravili na základe roky trvajúcich vnútorných dialógov, ale aj dialógov s odborníkmi a ich stanoviská sú obvykle na desiatky strán.

Na Slovensku se od roku 2014 aktivizovala konzervativní „Aliance pro rodinu“ a i církve se přidaly k návrhu vypsát referendum, které mělo mít tři body: 1) Jsem proti sexuální výchově na školách, 2) Jsem pro definici manželství jako svazku jednoho muže a jedné ženy, 3) Jsem proti tomu, aby si stejnopohlavní páry mohly adoptovat dítě. Výsledky referenda nakonec nebyly platné kvůli slabé účasti, ale ústavní většinou byl přijat zákon, kde je manželství definováno jako svazek jednoho muže a jedné ženy. Institut registrovaného partnerství na Slovensku neexistuje. Co si o těchto krocích a jejich společenském dopadu myslíte?

Aliancia za rodinu získala širokú podporu od cirkví a občianskych združení, ktoré sa k cirkvi hlásia. Komuniké z tretieho stretnutia najvyšších predstaviteľov kresťanských cirkví na Slovensku vyjadruje plnú podporu vypísaniu referenda, ktoré chápe ako boj za zachovanie kresťanských hodnôt. Toto referendum malo mať aj štvrtú otázku, ktorá sa mala vymedziť voči legislatívnemu uznaniu akéhokoľvek iného spolužitia, než je manželstvo, nebola však uznaná Ústavným súdom. Referendum sa nakoniec uskutočnilo, ale skončilo fiaskom, keď sa ho zúčastnilo len 21,41 % oprávnených voličov, aj napriek širokej podpore od všetkých kresťanských

cirkví, ku ktorým sa na Slovensku hlási viac ako 70 % obyvateľov. Na týchto snahách je zaujímavé, že sa snažia zakázať niečo, čo vlastne v Slovenskej legislatíve neexistuje. Je to hlúpe najmä v prípade sexuálnej výchovy a registrovaného partnerstva. Jediné, čo sa nakoniec Aliancii za rodinu podarilo, je polarizácia spoločnosti, absolútna nechúť politikov vyjadrovať sa k týmto témam a pomyselný „hon na čarodejnice“ v niektorých z cirkví, ale aj mimo nich.

Co bylo obsahem „Stanoviska teologů k referendu“, otevřeného dopisu pedagogů z teologické fakulty v Bratislavě, který jste posléze podepsal?

Obsahom bolo stanovisko, ku ktorému sa mohli pripojiť aj teológovia, ktorí nesúhlasili s hlasmi najvyšších cirkevných predstaviteľov. Poukazovalo na to, že etické normatívy sú výsledkom zložitého procesu interpretácie historických skúseností a nie je správne

o nich hlasovať v referende, že by o nich mali rozhodovať odborníci. Pripomínalo však aj to, že podpora referenda zo strán cirkví prehluší vo verejnom priestore to najpodstatnejšie, čo by cirkev mala zvestovať – evanjelium, ktoré je ponukou pre každého.

Co považujete pro manželské soužití za nejdůležitější?

Vzájomnú lásku a vernosť tých, ktorí doňho slobodne vstupujú. Pokiaľ ide o lásku, v poslednej dobe ma veľmi inšpiruje katolícky teológ Louis Evely, ktorý vo svojej knihe *Láska a manželství* hovorí: „Milovať znamená dostať sa po prvý raz ku svojej vlastnej pravde, k svojmu pravému životu, vedieť, kým som. Znamená to žiť tak, ako sme nikdy nežili, byť sami sebou tak, ako sme nikdy neboli, stať sa sebou samým vďaka niekomu druhému. Znamená to robiť všetko vo dvojici. Vo všetkom mať na pamäti slovo „my“, vplyvom ktorého sa stávame o toľko viac sami sebou. Milujeme, keď toto všetko trvá a stále sa vracia bez ohľadu na skúšky, odtrhnutie, odlúčenie, chyby.“

V čem vznikl konflikt mezi vámi a vedením Evangelické církve a. v. na Slovensku a jaké to pro vás mělo důsledky?

Konflikt medzi mnou a vedením evanjelickej cirkvi vznikol najmä v tom, že máme úplne odlišné názory na to, aké sú hlavné dôrazy evanjelickej teológie, aké je postavenie jednotlivých výborov synody a do akej miery môže byť farár či kaplán kritický k vyhláseniam cirkvi, ktoré nehovoria o základných vieroučných otázkach. Ja konkrétne sa nestotožňujem s definíciou manželstva, ktorá ho obmedzuje na zväzok určený len pre páry osôb rôzneho pohlavia. Na rôznosti pohlaví totiž podľa mňa manželstvo nestojí, rozdielne pohlavie nie je základným predpokladom funkčného manželstva. ECAV však od roku 2013 má synodou schválené vyhlásenie o rodine a manželstve, ktoré manželstvo takto jednoznačne definuje. Svetový luteruský zväz, ktorého je ECAV členom, odporúča v cirkvách o týchto otázkach citlivý a úctivý dialóg. Biskupi však vyžadovali, aby som sa s oficiálnym vyhlásením plne stotožnil, čo som nemohol, pretože by som musel ísť proti vlastnému svedomiu. Navyše, požadovať také čosi sa mi zdá hlúpe, vieroučný výbor ani synoda predsa nemajú funkciu neomylného a nekritizovateľného „magistéria cirkvi“, aké poznáme v rímskej tradícii.

Jak jste se rozhodl tuto svízelnou situaci řešit?

Prvé mesiace po pohovore som ju neriešil nijak. Manželka čakala dvojčatá, v zbore v Turanoch som mal práce vyše hlavy, a tak som sa tomuto konfliktu nijak nevenoval, radšej som si plnil pracovné povinnosti. Neskôr sa však ukázalo, že musím absolvovať ešte jeden pohovor, na ktorom som mohol svoje presvedčenie odvolať a zostať zamestnaný, alebo si ho zachovať a prísť o prácu. Po ňom som sa už aktívne snažil hľadať iné možnosti zamestnania, bolo totiž jasné, že v ECAV skončím a mal som obe dcéry na jednotke intenzívnej starostlivosti v inkubátore. Nakoniec padlo rozhodnutie na Českobratrskú cirkev evangelickú.

Kdo vám pomohl?

Pomohla mi kopa ľudí, ani ich tu nie je možné vymenovať. Najviac však náš kmotor, starokatolícky kňaz Martin Kováč a farárka z Jeseníku Daniela Havirová, ktorá pochádza tak ako ja z Myjavy a sprostredkovala mi kontakt na zbor ČCE v Šumperku, veľkou pomocou boli pre mňa členovia staršovstva.

Jak jste se ocitl v Uherském Hradišti?

Trocha nedobrovoľne som sa tu ocitol na základe rozhodnutia synodnej rady, že ►

absolvujem prax pastoračného pracovníka vo Východomoravskom senioráte, a ochote farára Michala Vogla, ktorý ma ako pastoračného pracovníka prijal. V zásade, pri spätnom pohľade som veľmi rád, že som v Uherskom Hradišti strávil polročnú prax i keď dochádzanie z Myjavy bolo trocha komplikované.

Co jste si po půl roce z Uherského Hradiště odnesl jako nejcennější pro samostatnou práci ve sboru v Šumperku?

Pobyt v Uherskom Hradišti bol pre mňa cennou skúsenosťou aj preto, že sme si s Michalom Voglom ľudsky, ale aj profesne sadli. Michal je odo mňa starší, a tak mi mohol sprostredkovať veľa zo svojich skúseností zo zboru ale aj cirkvi vôbec. V Hradišti som ale spoznal aj niekoľko ďalších členov zboru, ktorých už považujem za svojich priateľov a to je tiež veľmi cenné.

Jak se daří vám, vaší ženě i dvojčátkům na novém působišti, místopisně vlastně v „cizině“?

Zatiaľ sme veľmi spokojní. Zbor nás prijal vrúcne, čo nás veľmi teší a pomaly spoznávame všetkých aktívnych členov. Navyše Šumperk je krásne historické mesto pod Jeseníkami, pre nás to je optimálna kombinácia.

Jaké jsou vaše plány do budoucna?

Moje hlavné plány sú také jednoduché a zložité zároveň. Plánujem byť dobrým manželom, otcom a farárom. Jednoducho sa to povie, zložito realizuje, ale s Božou pomocou sa dá všetko. Konkrétne a detailné plány si po skúsenostiach z minulých rokov nerobím.

Co byste vzkázal čtenářům Českého bratra?

Cirkev stojí pred zložitými otázkami, niektoré sa týkajú jej vlastnej existencie, niektoré jej vzťahu ku svetu, v ktorom má byť soľou a svetlom. V takých časoch je dobré inšpirovať sa tým, čo písal Pavol do zboru v Korinte: „Teraz teda zostáva viera, nádej a láska, tieto tri, ale najväčšia z nich je láska“.

připravila Daniela Ženatá, foto: archiv J. Pavlúsa

POHLED TEOLOGA

Rebelie znamená ničení

... a víme, čím zničené nahradit?

Něco staršího než my

Dogmata, společenské konvence – rebel je ignoruje a překračuje. Dogmata i společenské konvence ovšem vznikly ze staletého úsilí lidí najít společný bod porozumění. Vyjádřit vzájemně srozumitelným způsobem naše velmi odlišné individuální zkušenosti a prožitky. S těmito základními styčnými body automaticky počítáme u lidí stejného vyznání nebo stejné kultury, a cítíme se s nimi proto volněji.

Kdo tyto společné dohody ignoruje, vrací nás do bodu, kdy musíme pracně hádat, zda náš protějšek je přítel, či nepřítel. Do stresového rozhodování útok/útěk. Člověk je

v takové situaci i fyzicky napjatý. Leckdo si vzpomene na chvíle, kdy ho čekalo jednání s nějakým „potížistou“ a už dopředu ho z toho bolel žaludek. Protože reakce takového člověka jsou zcela neodhadnutelné, není jasné, jak s ním vyjednávat, není ani jasné, jak mu vyhovět. Rebel reálně působí bolest.

Svéráz

Proč takhle rebel jedná, proč bolest působí? Nelze vyloučit, že prostě nebere ohled na druhé lidi. Buď proto, že není schopen si představit jejich pocity. Nebo jsou mu jedno. Nebo mu dělá dobře bolest způsobovat. Všechny tyto tři důvody musíme, zejména u sebe, vzít

v potaz dřív, než s pousmáním proneseme či vyslechneme větu „já jsem holt takový rebel“.

Rebel může být člověk, jehož zkušenost nebyla do dogmatu či konvence zahrnuta. Je natolik zvláštní, že s ním druzí lidé ani nemožou nalézt styčné body. Jeho jednání je omluvitelné, protože politováníhodné. Ve stavu téměř ustavičné nedůvěry se u něho musí hromadit potenciál k agresi. Vůči sobě samému, nebo vůči druhým. Biblickým příkladem může být Samson: Člověk, který holýma rukama dovede roztrhnout lva, musí mít odlišnou zkušenost od člověka takzvaně normálního. V Samsonově případě Bůh tuto neřízenou střelu použije k svým účelům. A přesto je Samsonův příběh tragédie. S groteskní agresí vůči Pelišťejcům, stejně tak se zřejmě sebezničujícími vztahy, jako byl ten s Dalilou. A nakonec sebevražedný útok. Je otázka, kolik lidí je skutečně takto vrcholně odlišných.

Tyran

Hůře se chápe, když se do role rebela staví někdo, kdo má společensky uznávané postavení, úřad, kdo prokazatelně společensky funguje. Co taková pozice ve skutečnosti znamená? „Společný jmenovatel většiny, konsenzus staletí pro mne neplatí, ze své výše vidím dál než jiní. Mám moc.“ Proto se Fidel Castro ještě v osmdesáti oblékal jako partyzán, proto si diktátoři obecně budují auru osamělých bojovníků proti celému světu. Autokratem je král i tyran. Krále od tyрана odlišuje jen to, že je omezován tradicí, zvyky a konvencemi. Něčím, co je starší než on.

Lidem v moci postaveným svěřujeme autoritu v důvěře, že jejich moc bude limitovat alespoň sdílená konvence. Když se ukáže, že to tak není, právem se ptáme, co je tedy ve vykonávání moci bude brzdit. Pokud někdo z konvenčních pozic moci, jako je stát, univerzita nebo konečně i církev, proti konvencím bojuje pomocí konvenčních prostředků, jako jsou norma, důtka nebo státní finanční grant, je to legitimní důvod k obavám. Se současným rozdělením mnoha západních společností patrně dost souvisí to, že jejich establishment vyrostl z revolt 60. let a své

nekonvenční ideály, zejména v univerzitním prostředí, dnes prosazuje velmi nevybíravě. (Zájemcům doporučuji např. dokumentární film *Indoctrinate U* o dusivé atmosféře na amerických univerzitách nebo debatu kolem kanadského zákona C-16 o právní ochraně genderového vyjádření a identity).

Pro rebely v taláru příliš pochopení nemám. Protože jsou – v taláru. Málokdo je v tak mocenském postavení jako farář, když z vyvýšeného místa mluví dvacet minut bez přerušení, zatímco ostatní, jak je konvencí dáno, mlčí. Myslet si, že jste rebel, máje přitom na sobě oblek jako ajatolláh Chomejní, svědčí o podstatném nedostatku náhledu. Pokud farář není sám limitován dogmaty a konvencemi, působí už jen ta moc, kterou má vždycky. Třeba jen nad pár lidmi – jenže vládnout dvaceti nebo dvaceti milionům je menší rozdíl, než se zdá.

Proroci a reformace

Jistě že jsou falešná dogmata (a falešná náboženství), zlé konvence (a zvrhlé kultury), ►

proti kterým je třeba se bouřit. Konsenzus může být konsenzem několika mocných, třeba Achaba, Jezabel a pár notáblů, u kterých už souhlasu lidu netřeba. Dogmatem může být, že žádné dogma není a každý si prožívá svou osobní náboženskou extázi u Baalova oltáře. V takovou chvíli Hospodinovi proroci skutečně vystupují v roli „potížistů“. A jejich hlas není hlasem „mimo struktury“, protože proroci se vzdělávali v prorockých školách, měli své uniformy – plášť z velboudí srsti, měli zavedené metody. Prorok byla etablovaná funkce.

Proroci však nemluví proti starému náboženství Hospodinovu, ale proti Jarobeamovým inovacím – Hospodin v podobě býčka – a novým bohům, jako je Baal. Podobně reformátoři neříkají „vylepšeme křesťanství“ ale „zpět ke znění Písma“. A ovšem ve svých dogmatických formulacích jsou daleko určitější než církev jejich doby. Pokud měla být spása pouhou vírou, muselo být dost jasné, co tou vírou je. Tito lidé měli dost podrobnou představu, co po jejich ničivém působení přijde. Ostatně odvolávali se k Písmu, které zahrnuje zkušenosti tisíce let.

Kdo ví, proč je v Bibli například Píseň písní? Při pozorném čtení zjistíme, že je to docela obscénní text. Proto jej třeba Kalvínovi humanističtí odpůrci chtěli škrtnout. Možná

lidé něco obscénního občas čist potřebují. Ptám se, kdo si připadá chytřejší než generace lidí za poslední tři tisíce let? Takové mi připadá působení proroků a reformátorů: Jsou to lidé, kteří vracejí do hry zkušenosti staletí v době, kdy jsou lidé příliš zahleděni čistě do vlastního individua.

Tak tedy: Kdo se bouří, měl by vědět, že provádí čistě destruktivní činnost. Měl by mít podrobně připraveno, čím zničené struktury nahradí – a měl by být už teď schopen se na nich shodnout s hodně širokým spektrem lidí. Pokud jsou to ale lidé nápadně shodného věku, vzdělání, vkusu, asi je někde chyba. A naposled je třeba vědět, že vzpouru vždy pohání nenávisť. To není automaticky špatně, ovšem: Něco jako vzpoura z lásky prostě neexistuje. Všimněme si, že Ježíš třeba platí chrámovou daň, se kterou vnitřně nesouhlasí, „abychom nepohoršili“ (Mt 17,24–27). Při svém zatčení se pohoršuje nad tím, že se s ním jedná jako s povstalcem a poukazuje na to, že se držel konvence a učil v chrámě. Nemá potřebu provokovat, a klást tak zbytečné překážky porozumění, pokud je zbytlí. Vzpouru vždy pohání nenávisť. Zcela jistě platí, že „je čas milovat i čas nenávidět“. Avšak tím, zda skutečně nastal čas nenávidět, je třeba si být opravdu hodně jist.

Tomáš Pavelka, kresba Petra Fischerová

ROZHOVOR S AKTIVISTOU JAKUBEM ORTEM

Jednoznačný postoj

Nerozumíme měnícímu se světu, a tak nadáváme na lidi

Jakub Ort (*1989) je dítě sametové revoluce. Snad proto se z něj vyloupl aktivista. Na mnoha platformách koná v duchu Lutherova „Stojím zde a nemohu jinak“ – ať už v akademickém senátu, při organizování petic, nebo v pořadu Hergot! na Radiu Wave.

Vystudoval jste ETF a jako student jste se angažoval v akademickém senátu. Proč je dobré v něm být a co takový senát řeší?

Studenti mají v České republice díky zastoupení v senátech stále určitou možnost mluvit do správy vysokých škol, které studují. Je dobré to využívat, je to jeden ze způsobů, jak

udržet pojetí akademického prostoru jako prostoru pro společné bádání, vzdělávání a diskuse a nikoli jen pro komerční službu, která generuje zaměstnance pro trh práce.

V současnosti pracujete ve Filosofickém ústavu Akademie věd ČR a začínáte studovat filosofii. Co vás na tuto výhybku zaválo?

Pokud měli někteří moji učitelé pravdu, teologie je reflexe víry anebo domýšlení křesťanského zjevení. Pryč z teologie mě zavála právě potřeba přemýšlet i nad jinými věcmi, než je náboženství, a taky z jiných pozic, než je křesťanská víra.

V době uprchlické krize jste organizoval petici „Křesťané za přijetí uprchlíků“, účastnil se veřejných debat i praktické pomoci. To je jasný postoj křesťana a aktivního občana. O co vám v této oblasti jde? Co si myslíte o postoji našich politiků?

Jsem přesvědčen, že hodnota lidského života se neodvívá od barvy pleti, kultury nebo cestovního pasu. Zní to samozřejmě, ale samozřejmě to evidentně není. Nejsem odborník na migraci ani zkušený humanitární pracovník, ale situace byla natolik vyhrocena, že hodně lidí mělo potřebu jednat a svůj názor dávat najevo. Měl jsem určitou zkušenost z Německa, kde křesťané léta organizují tzv. církevní azyl, kterým se snaží

ochránit lidi na útěku před deportací. Navíc se pohybuji v prostředí radikální levice, kde je silná tradice solidární akce a odporu proti represí ze strany státu, kterou v posledních letech zažíváme v Evropě v masovém měřítku. Na Klinice jsme organizovali konkrétní materiální pomoc, ale zároveň nám šlo o to vyjádřit pozitivním způsobem symbolický nesouhlas s jedinou opravdu nebezpečnou vlnou, která zaplavila českou společnost, totiž s vlnou rasismu. Petici „Křesťané za přijetí uprchlíků“ jsme spolu s dalšími lidmi organizovali, abychom ukázali, že konzervativní křesťané, kteří nadřazují své sny o etnicky čistém národním společenství nad obsah novozákonních textů, nemají na křesťanství v českém prostředí monopol.

Jednoznačný postoj jste zaujal i v otázce obnovy mariánského sloupu a byl jste mezi organizátory petice proti jeho obnově. Z čeho tento postoj pramení?

Původní petici proti mariánskému sloupu jsem sice podepsal, ale s dost velkým odporem. Vadila mi nacionalistická rétorika, která textem prosvítala. Zásadní pro mě nebylo, jaký význam měl sloup v 17. nebo 19. století, ale jaký má význam dnes. Angažmá Dominika Duky pro mě bylo signálem, že v katolické církvi jde také o symbolické značkování veřejného prostoru konzervativními proudy. Mám obavy, že spíše než k niterné mariánské zbožnosti odkazuje symbolické vztyčení kopie sloupu k dalším Dukovým snahám – kontrolovat podobu mezilidských vztahů a sexuality, štvát proti příslušníkům jiných náboženství a vyvolávat ducha šovinistického nacionalismu. Nemusí se nám líbit přímá akce Franty Sauera a žižkovských hasičů, když se ale podívám, jaké hodnoty za těmito lidmi stály, jsem přesvědčen, že bychom měli navazovat spíš na ně.

Byl jste také jedním z obhájců „Kliniky“, o které jste se už zmínil. V chátrajícím objektu fungovalo úspěšně dlouhou dobu komunitní centrum. Proč jste se angažoval zde?

Pokud už musím přijmout ošklivé slovo aktivista za své, tak asi díky svému angažmá ►

právě na Klinice. Jsem součástí kolektivu od počátků až dodnes. Klinika navazuje na české squatterské hnutí, které obsazováním prázdných domů dlouhodobě upozorňuje na meze porevolučního zposvátnění soukromého vlastnictví. Klinika získala širokou pozornost, protože se díky velké podpoře veřejnosti zároveň s obsazením domu podařilo vybudovat funkční komunitu, která funguje na dobrovolné bázi, je nehierarchicky organizována a nedělí lidi na profesionály a klienty.

Squatting mě zaujal právě kvůli tomu, jak ukazoval na problém soukromého vlastnictví v kapitalistické společnosti. Myslím, že právě to je jeden z největších problémů dneška. Některé základní věci, jako jsou přírodní zdroje, bydlení, vzdělání nebo zdravotnictví, se musíme naučit sdílet, jinak naše společnost nikdy nebude opravdu demokratická. Což neznamená, že tomu, kdo odjede na dovolenou, „osquatujeme“ byt nebo že budeme společně vlastnit kartáčky na zuby. Skutečným ohrožením pro bydlení běžných lidí např. v Praze, ale i v dalších velkých městech je nekontrolovatelné skupování domů do rukou velkých firem a neúnosné zvyšování nájmů, kterému je třeba bránit.

Druhou stránkou věci je, že Klinika umožňuje dělat politiku každému, bez ohledu na vzdělání, věk, peníze nebo stranickou legitimaci. A pro mě je to zároveň autonomní škola sdílení, spolupráce a praktických činností, ke kterým se jinak nedostanu.

Své názory vyjadřujete i na stránkách časopisu Protestant, webu Azlarm nebo v pořadu Hergot! na Radiu Wave. Je vidět, že „stojíte zde a nemůžete jinak“. Jak se vám ve světě publicistiky pracuje a co chcete světu sdělit?

Svoje příležitostné mediální působení bych trochu rozdělil. Pořad Hergot! je pro mě především příležitost zkusit nový formát náboženského vysílání. Zveme hosty z různých náboženských tradic a snažíme se nahlížet otázku náboženství z různých perspektiv. Spíše než o zvěstování jde tedy o moderování, a to i v tom širším smyslu. Spolu s našimi

hosty hledáme společný jazyk, ve kterém by bylo možné mluvit o tak komplikovaném a rozrůzněném tématu, jako je náboženství v současném světě. V poslední době navíc pořad připravujeme i s kolegyní Fatimou Rahimi, která se hlásí k islámu, a myslím, že v tomto smyslu se na Radiu Wave podařilo opravdu něco unikátního.

Moje osobní psaná publicistika je pro mě způsobem, jak zkusit zpracovat aktuálnější témata a vstupovat do veřejné diskuse. Není to tak, že bych dopředu chtěl světu něco sdělit. Jde spíš o to snažit se zformulovat pohled na některý aktuální problém s novým akcentem nebo důrazem, který pomůže diskusi nějakým směrem posunout. Vzhledem k tomu, kde publikuji, si nedělám iluzi, že mohu ovlivnit celou společnost. Je to pro mě ale způsob, jak se účastnit diskuse o věcech, které jsou pro mě důležité.

na shromáždění „Uprchlíci vítějte“

Kdo vás v životě nejvíc ovlivnil? Máte nějaké vzory?

Spíš než na budování kultu nějakých vzorů se snažím udržovat vztahy vzájemné inspirace a pomoci. Lidem, kteří mě vychovávali, učili a které jsem potkával ve veřejném prostoru, určitě vděčím za hodně. Hodně úsilí jsem ale musel vložit také do překonání některých představ, které mi tito lidé vnucovali. Třeba té, že jsem dítě revoluce,

že žijeme v nejlepším z možných světů, že dějiny už skončily a stačí jen dohnat Západ.

Lze k občanské a křesťanské angažovanosti někoho přivést, nebo je to spíš povahová záležitost?

Rozhodně nepojímám politickou angažovanost jako nějakou morální ctnost lidí, kteří jaksi vyčnívají nad ostatní a musejí k ní druhé vychovat. Vstupování do politických a společenských otázek je svým způsobem privilegium lidí, kteří mají potřebné vzdělání, kontakty nebo čas a zázemí.

Spíše než přivádět někoho k tomu, aby dělal to, co já, se snažím napojovat na lidi, kteří se snaží měnit společnost a svůj vlastní život v jiných podmínkách a z jiných pozic. Jedním z dluhů české společnosti po roce 1989 je právě to, jakým způsobem se pojímala společenská angažovanost. Na jedné straně to byly morálně oslavované vzory předlistopadového disentu, na druhé straně stále více se profesionalizující neziskové organizace a „experti na dobro“. Aniž bych chtěl shazovat jedny nebo druhé, chybělo hledání možnosti, jak budovat třeba i neformální široce přístupné instituce, ve kterých by se lidé mohli zasazovat za své zájmy a zároveň zakoušet solidaritu s druhými. Příkladem takovéto instituce mohou být třeba odbory, ale i různé místní spolky. Samotné moralizování lidí, že nic nedělají, tento deficit nespraví.

Jak se aktivistovi v poměrně lhostejné a konzumní společnosti žije?

O lhostejné a konzumní společnosti slyším (nejen) v církvi pořád dokola a nebaví mě to. Je to nadřazené, moralizující a je to kompenzace za intelektuální neschopnost pojmenovávat strukturální společenské problémy. Nerozumíme měnícímu se světu, nejsme schopni řešit jeho problémy, a tak nadáváme na lidi.

Štve vás netečné okolí?

Odpověděl bych asi stejně jako na předchozí otázku. Že mě spousta věcí štve, je jasné.

V posledních měsících je společenská nálada tak hrozivá, že netečnost je skoro ještě to nejlepší, čeho se můžu dočkat. Snažím se ale tomu pocitu nepoddávat.

komunitní centrum Klinika

Má to všechno cenu?

Politická angažovanost? Těžko říct. Je hodně důležité, aby to člověk dělal i pro sebe, a pak nejde jen o to, jak konkrétní kauzy, ve kterých se angažuje, dopadnou. Lidi mají politiku zafixovánu jako něco odpudivého, přitom ale politická činnost zdola rozšiřuje náš pohled na svět a mění způsob, jak se vztahovat k druhým.

A jestli má cenu usilovat o lepší svět? Myslím, že příliš rychlé a laciné odpovědi jsou nebezpečné. Pokud např. z křesťanské zvěsti bereme jen povrchní optimismus a budeme zvěstovat, že všechno dobře dopadne, je to podle mě cynické, nevěrohodné a snad i nepravdivé tváří tvář k těm, kteří se skoro topí ve Středozemním moři a my je pak do své společnosti nejsme schopni přijmout, nebo k těm, kteří nemají vlastní domov, nebo k těm, kteří se hrouť pod tíhou depresí. Pokud ale hledání věrohodné odpovědi na tuto otázku vzdáme, propadáme se do nihilismu. Takové hledání je dnes možná naším nejdůležitějším úkolem.

Přípravila Daniela Ženatá

Vladimír Procházka

...a kdo tvoří sbor?

Před několika lety se u nás ve sboru objevil Vladimír. Nebyl tuctový. Léčil se s nemocnou duší. Oproti většině mu možná něco chybělo, něčím zase disponoval víc než jiní. Byl slušný až uctivý. Každého, kdo přišel na biblickou hodinu, třeba i pozdě, šel přivítat podáním ruky a samozřejmě ho oslovil jménem. Podobně to bylo s lidmi přicházejícími do kostela. Dobrý den, paní Marie... Znal nás jménem; to bohužel není ve velkém sboru samozřejmé. Mikuláš Vymětal vzpomínal, jak ho i s jeho ženou Vladimír uváděl do rozpaků svými dary. Kyticí, velkou knihou. Vláda měl rád přírodu, rozuměl květinám a vyprávěl o nich. Jeden čas také pracoval v zoologické zahradě. Měl rád hudbu, byl členem fanklubu Karla Gotta. Do církve se dostal možná přes TenSing (Teenagers - singing; zpívání náctiletých) a přes přátelství s Radimem a Janou Žárskými.

Vladimír se letos v létě, během prázdninového pobytu s klienty komunity, kam docházel, utopil. Moc nám chybí.

Na jeho pohřbu u Martina ve zdi bylo hodně lidí. Pestrá společnost. Všichni byli pozváni, aby zapálili svíčku a se vzpomínkou na Vladimíra ze svíček vytvořili před stolem Páně velké hořící srdce. Vladimír velké srdce měl. A velké srdce, otevřené všem, má také Pán Bůh.

Chtěla jsem původně psát daleko obecněji: že je to dobře, když se sbor stane útočištěm někomu, kdo své místo na slunci těžko hledá. Že je to dobře, když je sbor pestrým společenstvím, vícegenerační živou rodinou. Lidí různě obdarovaných, zkoušených, zdravých i postižených, poctivých i těch, kteří přežili selhání svoje nebo lidí kolem. Společenstvím, kde se doplňují tiší a mnohomluvní, chudí a bohatí, ekologové, cyklisti, motoristi. Pravičáci, levičáci. Rodiny, svobodní, rozvedení, jinak orientovaní. Rozevlátí, upracovaní. Nemusíme žít stejně ani se dívat stejně na svět.

Možná je to náhoda, možná lidská otevřenost, která pomůže taková společenství tvořit. A ke všem náhodám i našemu snažení dopomáhá Boží úsměv a požehnání. Díky za ně.

A nakonec modlitba z Vladimírova pohřbu:

Pane Bože,

je nám smutno. Vladimírův život skončil nečekaně, bez varování. Chybí nám, je tady mezi námi mezera. Ale chceme si na něj zachovat vzpomínky, chceme mu nechat místo ve svém srdci, prosíme, pomoz nám.

Děkujeme ti za něj. Děkujeme za to, jaký byl. Za jeho oči, úsměv, pohyby, za jeho pomalá slova, nejistotu. Za jeho pozdravy, vítání. Za jeho vidění přírody a slyšení hudby.

Pane Bože, Vladimír to neměl jednoduché. Byl jiný než většina. Nějak tušíme, Pane Bože, že ty máš obzvlášť rád ty, kteří něčím nezapadají. Nemocné, postižené, osamělé, bez domova. Pán Ježíš byl taky jiný než většina a narážel.

Děkujeme, že jsme Vladimíra trochu znali. Každý jinak, jindy. Děkujeme za to, co jsme s ním prožili, co nám řekl, jak se na nás usmál, čím nám byl výzvou. Děkujeme, že jsme s ním mohli jít kus cesty.

Myslíme na to, co se mu nelíbilo, jak se na nás možná zlobil, jak jsme mu nerozuměli nebo na něho neměli čas. Myslíme na to, co jsme mu nestihli říct, co jsme měli udělat jinak... Odpusť. Potěšuj.

Ty ho chováš ve své paměti a lásce, zachovej i nás.

Amen.

Lenka Ridzoňová

Luther řekl: „Zde stojím a nemohu jinak.“ Zachovali jste se někdy také tak?

Věra Roubalová, *celoživotní aktivistka*

Asi bych řekla, že to bylo, když jsme s mužem podepsali Chartu 77, ale bez toho patosu; bylo to nějak samozřejmé a nebyli jsme v taláru.

Milena Bartlová, *historička umění*

a vysokoškolská učitelka

Potížistka jsem celý život, i když bych se své momenty vzdoru neodvážila přirovnávat k Lutherovi, protože nebyly vědomě motivovány nejvyššími hodnotami. Nejdříve mne napadl vzdor proti systému přesně před čtyřiceti lety: přes výborné studijní výsledky jsem směla po maturitě na klasickém gymnáziu v roce 1977 pokračovat pouze na zemědělské nebo technické vysoké škole. Nastoupila jsem na elektrotechnickou fakultu ČVUT, obor technická kybernetika. Ale po měsíci jsem si uvědomila, že bych to sice uměla vystudovat, ale už bych to nebyla já. Takže jsem odešla a šla pracovat jako sekretářka; humanitní obor se mi podařilo vystudovat se zpožděním a dálkově.

Šárka Grauová, *portugistka, vysokoškolská učitelka*

Myslím, že se do této situace dříve či později dostane každý, kdo má živé svědomí, hebrejskými porodními bábami počínaje. Moc bych si přála, abychom to uměli dělat tak jako Ježíš, pevně, ale ne agresivně. V tom u sebe pociťuji značné nedostatky.

Radim Žárský, *farář*

Připomíná mi to jednu situaci ze studií pozdě v noci před Betlémskou kaplí, kde jsem stál a nemohl jinak. Tam jsem si tehdy totiž dovolil okřiknout dvojici mladíků, kteří čůrali na zeď, hajlovali a nadávali židům. Hned jsem jednu dostal a druhá byla na spadnutí. Neměl jsem však kupodivu chuť ránu vracet. Dokonce z toho byl krátký rozhovor. Pak mě naštěstí

bratranec odvedl, protože druhý mladík toho prvního intenzivně povzbuzoval, aby v násilí pokračoval, slovy: „Dej mu kopačku!“

Tomáš Bísek, *farář a disident*

Bylo to při podpisu tehdejšího kazatelského slibu (kazatelského reverzu), v roce 1977, po sedmi letech působení ve sboru v Telecím. Od jednoduchého podpisu mě odradil závěrečný odstavec, který zněl: „Nakonec pak budu zachovávat řády a dbát předpisů nadřízených úřadů církevních.“ S takovým vyústěním slavnostního závazku jsem vskutku nepočítal. Nadřízený úřad církevní přece může

být někdo ze státního aparátu. Bývalý člen synodní rady Jan Trusina mi poradil: „Tak si reverz pozměň podle svého svědomí. Stejně se na SR kontroluje jen podpis.“ Závěrečnou větu jsem nahradil svou: „Nade vše pak chci všemožně usilovat, aby církev rostla v toho, který je hlava, v Ježíše Krista.“ Náhodně či nevyhnutelně (?) si tehdejší synodní senior bratr Václav Kejř můj celý reverz pročetl a obratem mě předvolal před zvláštní komisi s výhrůžkou, že mě bude pozastavena činnost v církvi. Pro jednání komise jsem ke svému závěrečnému odstavci připsal své zdůvodnění: „Právě pro svou malost a tápavost nemohu jinak.“

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 19. 9. a 3. 10. projednala synodní rada 45 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci faráře Martiny Šerákové Vlkové na funkci seniorky Ústeckého seniorátu ČCE; zřídila místo pastoračního pracovníka ve sboru ve Vanovicích a pověřila Danielu Chladilovou jako pastoračního pracovníka na 50% pracovní úvazek; souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru pastorační pracovníce Ivy Květonové dohodou z důvodu nástupu do vikariátu; potvrdila volbu Davida Najbrta za faráře sboru v Břeclavi na plný pracovní úvazek; souhlasila se změnou pracoviště nemocniční kaplanky Anny Šourkové, kterým je nyní Všeobecná fakultní nemocnice Praha; prodloužila pověření Marie Melicharové jako pastoračního pracovníce ve sboru v Brně I a Jaroslavy Kordiovské jako pastorační pracovníce ve sboru v Kloboukách u Brna; potvrdila volbu Lukáše Krále za faráře sboru v Kdyni na Šumavě na plný pracovní úvazek.

Ekumenické vztahy

Synodní rada vyhlásila celocírkevní sbírku na podporu nemocnice Panzi v Demokratické republice Kongo. Nemocnice pomáhá ženám i dětem znásilňovaným v tamním válečném konfliktu. Sběrka potrvá do 31. 12. 2017. Výtěžek sbírky poputuje prostřednictvím nadací Dr. Denis Mukwege Foundation. Přispět lze na č. účtu 7171717171/2700, variabilní symbol 911701.

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Olivera Engelhardta z mezinárodní partnerské konference konané v srpnu v Německu; zprávy

Pavla Pokorného a Ireny Benešové z valného shromáždění Světového společenství reformovaných církví, které se konalo v létě v Lipsku. Součástí valného shromáždění bylo slavnostní podepsání společného dokumentu se Světovým luterským svazem (LWF) a přijetí Společné deklarace o učení o ospravedlnění římskokatolické církve a LWF. SR vzala na vědomí zprávu Jany Potočkové z AMD Bibelwochenkonferenz; zprávu Ondřeje Titěry z Evangelického dne Slezské církve evangelické v Českém Těšíně, kterého se zúčastnilo asi 6000 věřících, a zprávu Petra Peňáze z květnového synodu Church of Scotland.

Zahraniční sbory

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Miroslava Pfanna ze srpnové cesty na Ukrajinu. Hlavním důvodem této cesty bylo 105. výročí vesnice Veselynivka, M. Pfann však navštívil také Boratín (kdysi česká vesnice ve volyňské oblasti), Bohemku a Pervomajsk, Lvov, Oděsu a při zpáteční cestě i Koločavu.

Jeronýmova jednota

Synodní rada vzala na vědomí zprávu z letošního zasedání ústředního shromáždění Jeronýmovy jednoty, které se konalo 8. a 9. září 2017 v Děčíně. Shromáždění rozdělilo 3 521 000 korun (například na výměnu střešní krytiny na kostelech v Kruceburku a Žatci nebo na faře v Prosetíně, přístavbu denního stacionáře v Přešticích, opravu omítky kostelů v Novém Bydžově či Bukovce a další). Shromáždění dále doporučilo dar z Projektkatalogu GAW 2019 sborům v Litoměřicích a Horní Čermné a dar z Kulatého stolu sborům v Mělníku, Soběhrdech a Valašském Meziříčí. Schválilo také přidělení Hlavního daru lásky 2018 sboru Opatovicích (rekonstrukce fasády kostela, včetně truhlářských a klempířských prvků). ►

Různé

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Jana Blažka na jeho členství ve správní radě Memento Lidice, o. p. s. a děkuje mu za jeho práci. Do správní rady deleguje Jana Kupku.

DaZ

PAPEŽ K UPRCHLÍKŮM

Kampaň k posílení vztahu mezi migranty a komunitami

Posílit vztahy mezi migranty, uprchlíky a komunitami. Takový je cíl dvouleté kampaně *Caritas Internationalis* (CI), nazvané *Share the Journey*, kterou koncem září zahájil papež František. Tato kampaň je odpovědí CI na papežovu výzvu k otevřenosti vůči lidem na cestě.

Svatý otec na pravidelné generální audienci přivítal migranty, uprchlíky a žadatele o azyl a kampani CI současně vyjádřil svojí podporu. V jednu chvíli v symbolickém gestu otevřel svojí náruč a řekl: „Kristus nás vyzval, abychom přivítali svoje bratry a sestry s otevřenou náručí, abychom byli připraveni k upřímnému a milujícímu objetí.“

Smyslem kampaně je, aby se běžní lidé skutečně s migranty setkávali a naslouchali jejich osudům místo toho, aby je vnímali jako pouhá čísla ve statistikách, zatížená negativními stereotypy. Za podporu migrantů členům CI a dalším církevním organizacím papež František poděkoval a řekl, že jsou znamením „otevřené, inkluzivní a přívětivé církve“.

Tiskové středisko Svatého stolce, Radio Vaticana/ČBK/

DaZ, foto: Marina Testino/CNA

MEDAILE VDĚČNOSTI

Ocenění pro Ernsta Fenglera

Za dlouholeté přátelství a podporu Českobratrské církve evangelické převzal z rukou synodní rady v pondělí 2. října německý farář Ernst Fengler medaili vděčnosti.

Do Československa se dostal jako mladý vikář v šedesátých letech, když hledal hrob svého otce, který v poslední den války, 8. května 1945, padl u Nymburka. Hrob nenašel, protože po německých vojácích tehdy nikdo nechtěl památku, ale navázal kontakt s českobratrskými evangelíky. Díky Martě Kačerové z kanceláře synodní rady se účastnil v Jeseníkách lesních brigád. S mnohými lidmi se spřátelil a získal k Československu a k Českobratrské církvi evangelické srdečný vztah. V srpnu 1968, kdy byl zrovna na návštěvě v Praze, velmi intenzivně prožíval sovětskou okupaci.

Jako farář Porýnské církve pak s lidmi v Českobratrské církvi evangelické pěstoval úzké vztahy, a to jak na oficiální rovině, tak s disidenty a řadovými členy.

Při předávání medaile vděčnosti mimo jiné zaznělo, že Ernst Fengler se nevyznačuje nápadnými hrdinnými skutky, ale vytrvalou prací. V 70. a 80. letech pašoval přes hranice literaturu, oblečení, ale i liturgické náčiní. Po revoluci významně pomohl středisku Diakonie ČCE v Krabčicích. Jeho manželka Margarete pracovala v Porýní v domově seniorů, a tak se podařilo opatřit krabčické diakonii postele, hygienické potřeby atd. Fara Fenglerových u Düsseldorfu byla v Porýní pro řadu studentů z Česka významným kontaktním místem.

JV

MOJE CÍRKEV

V Jablonci buďto prší, nebo je to do kopce

Sjezd (nejen) evangelické mládeže, 6.-8. října 2017

Téma – Wated: Bůh

foto: Benjamín Skála

Hledá se Bůh. Zn. Jablonec

Boha má smysl hledat i jinde než v kostele

Druhý říjnový víkend, to je tradiční termín, v němž se Sjezd (nejen) evangelické mládeže každoročně koná. Tentokrát se mladí vydali do severočeského Jablonce nad Nisou. Domovský evangelický sbor s farářem Ondřejem Titěrou účastníky přivítal mnohem přívětivěji než tamější počasí. Ačkoliv celý víkend skutečně propršel a malebné pahorky nad městem si návštěvníci museli pouze domýšlet, atmosféře Sjezdu to nikterak neuškodilo, ba naopak – tato zádumčivá podzimní nálada alespoň dobře podtrhla téma letošního Sjezdu, které znělo Wanted: Bůh. Toto lehce kontroverzní téma, jehož ústředním motivem byl ztracený Bůh (i v nietzscheovském slova smyslu), vyzývalo účastníky k jeho hledání a k otázce, je-li to vůbec možné.

Cesty k Bohu

Nápomocen k tomu měl být sjezdový program, pro nějž si organizátoři připravili několik skutečně těžkých vah: promluvil například profesor v oboru Nového zákona Petr Pokorný, děkan Evangelické teologické fakulty Jiří Mrázek nebo Petr Sláma, který na téže fakultě přednáší Starý zákon.

Patnáctiminutovky, které se vloni osvědčily, zařadili organizátoři i letos, tentokrát ovšem přišly na řadu již v pátek večer. Ve čtyřech krátkých (patnáctiminutových) přednáškách řečníci hovoří o tématech obvykle inspirovaných vlastním životem. Letos si účastníci Sjezdu mohli vyslechnout čtyři různé cesty k Bohu (a s ním), a to z úst Bány Horákové, Tomáše Vokatého, Vojena Syrovátky a Evy Tkadlečkové.

O tom, že Boha má smysl hledat i jinde než v Bibli a v kostele, promluví také odborníci z jiných oborů. Jiří Šlerka se v tomto smyslu věnoval moderním technologiím, Daniel Bartoň pohledu právníckému. Zda je možné najít

Boha ve vězení, o tom promluvil vězeňský kaplan Pavel Kadaši. Že „Bůh je, ale jinak“, se pokusil ukázat Adam Borzič, který své posluchače zavedl k břehům mystiky.

Divadlo i hudba

Prostor samozřejmě dostala i kultura – ta ovládla zejména sobotní večer. Divadelní představení *Oskar a růžová paní*, v němž účinkovala dvojice herců z brněnského divadla Husa na Provázku, si vysloužil potlesk ve stoje. Na hudební zájemce letos čekal písničkář a básník Jakub Cermague, jemuž se svým projevem podařilo vytvořit příjemně komorní atmosféru. Zastánci vážné hudby mohli v kostele Dr. Farského vyslechnout koncert vokálně-instrumentálního tělesa Konzervatoře Evangelické akademie.

Bohoslužby ve vypůjčeném kostele

Sjezdový víkend samozřejmě vyvrcholil slavnostními nedělními bohoslužbami, které vedl Ondřej Titěra spolu s děčínským farářem Tomášem Matějovským. Je potěšující, že se po delší době konaly opět v kostele. Místní katolíci se navíc projeví milým ekume- ►

nickým gestem, když evangelíkům velkoryse poskytli prostory svého kostela Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

Hledat (a najít?) Boha se může pro Sjezd jevit jako plán příliš ambiciózní, možná i poněkud přidržený až nafoukaný. Těžko by přece bylo možné očekávat, že sjezdový program nabídne nějaký zázračný a spolehlivý recept, jak Pána

Boha za jediný víkend konečně odhalit. Nic takového se samozřejmě nekonalo, sjezdoví účastníci se zamýšleli nad tím, zda se Bůh z jejich životů nevytrácí a jestli se náhodou Pánu nezatoulali spíš oni.

Kde jsou dva neb tři... letos v Jablonci i příští rok v Pardubicích

Zcela určitě se ovšem naopak podařilo vytvořit přátelské a milé společenství, z něhož se snad necítil nikdo vyčleněn. Prostředí plné radosti, vzájemné úcty, lásky k bližnímu a sdílení víry. Co když právě v tom Boží přítomnost tkví? Píše se přece: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ V Jablonci se takových sešlo dokonce na pět set...

Příští ročník Sjezdu bude opět patřit nejen evangelíkům a také nejen mládeži, neboť naši církve čeká stoleté výročí vzniku, a tak i na Sjezdu budeme všichni společně. Tedy nezapomeňte: prodloužený víkend kolem svátku 28. září 2018 v Pardubicích!

Adéla Rozbořilová, foto Benjámín Skála

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY

Historie a interpretace Bible

Projekt, který nemá v dějinách české biblistiky obdoby

Od roku 2012 probíhá na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy prestižní grantový projekt, podporovaný Grantovou agenturou České republiky a zaměřený na excelenci v základním výzkumu „Historie a interpretace Bible“. Projekt, který vede autor tohoto článku ve spolupráci s PhDr. Jiřím Benešem z Filosofického ústavu AV ČR a doc. Mgr. Víttem Huškem, Th.D., z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, je zaměřen nejen na dějiny a výklad biblických textů v různých fázích jeho vývoje a předávání, ale i na rozšiřování našeho vědění o světech

a písemných kulturách, ve kterých se biblické texty psaly, přepisovaly a vykládaly. V takto široce rozkročeném projektu, který nemá v dějinách české biblistiky obdoby, spolupracují s Centrem biblických studií Evangelické teologické fakulty i pracoviště z jiných fakult Univerzity Karlovy (Katolická teologická fakulta a Český egyptologický ústav Filosofické fakulty Univerzity Karlovy), Filosofický ústav Akademie věd ČR – Kabinet pro klasická studia a Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. V tomto rámci se již konala řada mezinárodních konferencí,

v oblasti základního výzkumu publikujeme své výsledky v mezinárodních odborných časopisech a knižních řadách a pro české publikum kromě mnoha odborných článků vydáváme i komentáře, překlady primárních pramenů a jiné odborné monografie.

Výstupem společné práce byla v roce 2016 kniha *The Process of Authority* (Berlin: De Gruyter, 2016), zaměřená na vznik a předávání kanonických textů v dějinách.

Zkoumání nápisů z doby bronzové a železné

Epigrafická sekce, vedená autorem tohoto článku, se zaměřuje na základní výzkum v oblasti epigrafických památek starověkého Předního východu. Jan Dušek z Centra biblických studií ETF UK ve spolupráci s Janou Mynářovou z Českého egyptologického ústa-

pisů z doby železné, které po sobě zanechali zejména králové států v severní Levantě v 9. a 8. století před Kristem. Cílem této práce je komplexní zpracování těchto nápisů, jejich detailní zdokumentování v evropských a předovýchodních muzeích a jejich historická, filologická a paleografická analýza.

Nové komentáře k biblickým knihám

Ostatní biblisté z Evangelické teologické fakulty spolu se svými kolegy z pražské Katolické teologické fakulty a z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s Českou biblickou společností vydávají nové původní komentáře ke Starému a Novému zákonu. Starozákonní skupina, vedená Petrem Slámou, uvedla minulou zimu novou knižní řadu vydáním komentáře ke knize Kazatel z pera Filipa Čapka. V těchto

vu zpracovávají písemné prameny z 2. a 1. tisíciletí před Kristem. Jana Mynářová zpracovává paleografii klínopisných textů z Tell el-Amarny z pozdní doby bronzové. Výsledkem její práce bude světově ojedinělá souhrnná paleografická analýza těchto textů, určená pro mezinárodní odbornou veřejnost. Jan Dušek analyzuje aramejské ná-

dech právě vychází komentář ke knize Ester od Petra Chalupy, v tisku je komentář k Amosovi a další komentáře budou v dohledné době následovat (část knihy Genesis, Exodus, knihy Samuelovy, 1. Královská, Izajáš, Jeremjáš a Ageus).

Novozákonníci z pražských teologických fakult spolu se svými olomouckými kolegy ►

pod vedením Jana Roskovce vydali komentáře k Evangeliiu podle Marka (Petr Pokorný), k Listu Židům (Jaroslav Brož), k Druhému listu Tesalonickým (Mireia Ryšková). K vydání se připravují komentáře k Janovu evangeliiu, k Prvnímu listu Petrovu a k epištolám První Korintským a Galatským. Na dalších komentářích se intenzivně pracuje tak, aby většina novozákonních knih byla v rámci této komentářové řady pokryta zhruba do dvou let.

Koptské rukopisy

Koptologická skupina, vedená Zuzanou Vítkovou z Centra biblických studií ve spolupráci s W. Oerterem z Českého egyptologického ústavu a dalšími kolegy, vydává v nakladatelství Vyšehrad komentované překlady koptských gnostických textů z Nag Hammádí. Zuzana Vítková, která v těchto dnech vydává v nakladatelství Hermann & synové svou původní monografii o gnostických výkladech biblického příběhu o stvoření člověka, v londýnské British Library zpracovala dosud nepublikovaný koptský rukopis s textem Gn 3,16–4,4.

Práce s dalšími texty

Olomoucká Cyrilometodějská teologická fakulta spolupracuje prostřednictvím Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty pod vedením doc. Mgr. Víta Huška, Th.D. Jeho badatelé zpracovávají jednak spisy tzv. Alexandrijské teologické školy, pro kterou byl typický alegorický výklad Bible, jednak se zabývají výkladem Bible u řeckých a latinských církevních otců. V nakladatelství

OIKOYMENH vydávají své komentované překlady spisů např. Klementa Alexandrijského, Augustina, Tatiana, Řehoře z Nyssy, Tertuliána a jiných. Další kolegové z olomoucké fakulty se věnují výzkumu vybraných knih Septuaginty, starověkého řeckého překladu starozákonní literatury. V loňském roce například Veronika Černušková a Petr Chalupa vydali v nakladatelství Vyšehrad komentovaný překlad řecké verze knihy Ester.

Filosofický ústav Akademie věd ČR spolupracuje pod vedením PhDr. Jiřího Beneše v několika skupinách. Jedna skupina, kterou koordinuje Jan A. Dus, se zaměřuje na studium apokryfů, spisů Apoštolských Otců a ostatní raně křesťanské literatury. Druhá skupina je zaměřena na české překlady Bible. V jejím rámci Josef Bartoň publikuje studie o moderních českých biblických překladech a Jiří Beneš s Michaelou Soleiman pour Hashemi připravují edici Komenského *Manuálu*.

Detailnější přehled naší práce: <http://cbs.etf.cuni.cz/cz/historie-a-interpretace-bible.html>

Na fotografii jsou účastníci mezinárodní konference Společnosti samaritánských studií, která se v rámci projektu „Dějiny a interpretace Bible“ konala na Evangelické teologické fakultě v srpnu 2016 za účasti špičkových odborníků z Izraele, Německa, USA, Kanady, Rakouska, Velké Británie a České republiky. V přední řadě zhruba uprostřed jsou v tmavých oblecích dva příslušníci komunity Samaritánů, bratři z rodiny Tsedaka. Tato komunita už více než dva tisíce let sídlí na posvátné hoře Gerizím v Palestině.

doc. Jan Dušek, Ph.D., vedoucí projektu

ZE SBORŮ

Rokycanský Rokycanův sbor slaví

Když se někdo dožije 85 let, říkáme, že to je krásný a požehnaný věk. V rokycanském sboru se ho letos dožili bratři Václav

Fencl a Adolf Irmann. Dlouhá léta chodí do kostela, který letos slaví stejné výročí – před 85 lety byl položen jeho základní kámen.

A tentýž den se konala i instalace nového rokycanského faráře Miroslava Krejčího. Bylo to 20. listopadu 1932. Během roku tehdy dokázali nejen vystavět kostel, ale i sborový

dům s farním bytem, který ke kostelu těsně přiléhá. Budova, kterou navrhl architekt Bohuslav Chvojka, člen plzeňského Západního sboru, je ve funkcionalistickém stylu. Stavbu provedl stavitel Václav Beran, člen sboru v Rokycanech.

Od té doby toho kostel už prožil víc než dost. Léta tučná i hubená, s plnými i skoro prázdnými lavicemi. Byl poškozen při válečném spojeneckém bombardování rokycanského nádraží, opraven a vylepšen o přistavěnou modlitebnu, která byla současně divadelním sálem. A tak se tu po léta střídaly a stále střídají bohoslužby nedělní i sváteční, pobožnosti, modlitební chvíle, setkání dětí, mládeže, střední generace i seniorů, křtiny, konfirmace, svatby, pohřby... Ekumenická shromáždění i zahraniční návštěvy. Ale také se tu odehrávala tajná setkání odbojářů za okupace a pak vojenské bohoslužby americké armády na jaře 1945. Bazary, sbírky starého šatstva pro potřebné doma i ve světě, zkoušky a představení diva-

del, koncerty všech žánrů, zkoušky pěveckého sboru, přednášky a besedy, promítání, shromáždění jiných církví, nízkoprahový klub pro mládež. A ovšem taky opraváři, řemeslníci, stavebníci a tak dále a tak dále. Nebylo to vždycky všechno najednou, ale jak šel čas, tohle všechno už rokycanský kostel zažil. A těch kazatelů, co zde kázalo, a lidí, co do něj za ta léta vkročilo a něco prožilo...

A tak tohle krásné výročí – 85 let od položení základního kamene rokycanského evangelického kostela – chceme taky krásně oslavit. V sobotu 25. listopadu 2017 koncertem vokální skupiny Intonic a Lidové muziky z Chrástu, který začne v 19 hodin, a v neděli 26. listopadu slavnostními bohoslužbami od 15 hodin, při kterých poslouží kázáním senior Západočeského seniorátu

bratr Miro Hamari. A ještě krásnější je, že nebudeme slavit sami. Oslavíme současně i deset let služby Občanské poradny v Rokycanech Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy. Dokonce vzpomeneme s představiteli města i na významného rodáka mistra Jana Rokycanu.

Těšíme se na všechny, kdo by chtěli slavit a radovat se s námi.

Ondřej Pellar, kazatel

Poradna Rokycany dovršila první desetiletku

Dne 3. ledna 2017 uběhlo přesně 10 let ode dne, kdy Poradna pro občany v nesnázích Rokycany Diakonie ČCE pomohla svému prvnímu klientovi!

Službu bezplatného poradenství jsme pro občany z Rokycan otevřeli 2. ledna 2007 a první klient se na nás obrátil již druhý den, tedy 3. ledna. Za celý týden to byl ovšem také klient jediný. Jednalo se o muže ve věku 45 let, který řešil potíže se svým zaměstnavatelem.

Začátky bývají těžké, ale je zřejmé, že za uplynulých deset let si naše poradna vybudovala dobrou pověst a má mezi sociálními službami v Rokycanech své nezastupitelné místo, což dokládá stálý zájem i její vysoká vytíženost. Oproti roku 2007 jsme za první týden letošního roku poskytli služby hned 12 lidem!

A ještě trochu statistiky: Průměrně se na nás každý provozní den obrátí tři noví klienti a poskytneme sedm konzultací. Za uplynulých deset let byla poradna otevřena 1343 dnů. Pomohli jsme 3966 občanům z Rokycan a okolí, kterým jsme poskytli 7802 konzultací. To odhadem představuje více než 19500 hodin práce, na které se více či méně podílelo devět pracovníků, za což jim patří velké poděkování.

Nejčastější problémy, se kterými se na poradnu lidé obrazejí, se týkají finanční situace, bydlení, rodinných a manželských vztahů, trestního práva, pracovních právních vztahů, majetkoprávních vztahů, ochrany spotřebitele apod.

Klienti využívají hlavně možnost osobní konzultace přímo v poradně na základě předem domluveného setkání, ale mohou se obracet i telefonicky nebo svůj dotaz zaslat poštou či prostřednictvím e-mailu.

Ondřej Pellar

BĚLEČ PRO SENIORY

Letní tábor pro staříky

Výživný týden pro duši i tělo

Nuže, neváhejte, kdo jste kdy rád tábořil, můžete ještě ve velmi, velmi zralém věku! (A doufám, že se můj titul nekonečně nikoho z těch milých přátel, kteří se, podobně jako já, pokládají raději za „svěží důchodce“.)

Jistě, jde o sympatický tábor kousek za Hradcem Králové, o Běleč. Tam se tato „starší mládež“ už hezkých pár let každoročně

koncem srpna na týden setkává. A milé je, že kolem běhá taky spousta mladších, takže se nemusíme vzájemně dívat jen na své lehce vráscité obličejky.

Tento seniorský týden obětavě a invenčně už léta organizuje bratr Pavel Prosek, příslušník a mnohaletý kurátor pražského dejvického sboru. Nepostradatelnou spolupracovnicí je

mu jeho choť Jana. Ta nás každé dopoledne před obědem rozcvičí a odpoledne nás protáhne nejrůznějšími směry okolním lesem. Kdo nechce, jde sám, jako třeba stále aktivní manželé Jenčkoví, nebo se usadí po siestě pod svěží stromoví před domem a naslouchá společnému předčítání (či chvílemi též sám předčítá). Loni jsme studovali cestu bratra Zdeňka Susy za sv. Františkem z Assisi, letos se četly paměti venkovského písmáka Františka Dědiny *Bejvávalo* (o životě rolnictva v 19. stol.).

Rádi se tu setkáváme se svými přáteli z Prahy a okolí i ze všech koutů republiky. S radostí se setkáváme s jiskrným pohledem stále čiperné třiadevadesátileté sestry Bódi Mikulínové z Mladé Boleslavi, s brněnskými sestrami a bratrem MUDr. Pučálkou, který na nás případně zdravotně dohlíží, s bratrem Joelem Pokorným a jeho chotí Haničkou... a rádi se seznamujeme s novými účastníky.

Kromě svěžího vzduchu, prima zaplávání v rybníku, jakož i lákových zájezdů do okolí (Častolovice, Kostelec nad Orlicí, Doudleby, památník bitvy u Hradce Králové atd.) nabízejí se nám ještě také večerní intelektuální zážitky.

Letos jsme opět rádi uvítali valašského bratra faráře Daniela Hellera, který hovořil o svém dědečku Janovi, starozákoníku, na něhož mnozí z nás mají dosud vřelé osobní vzpomínky. Zaručeně hluboký dojem jsme měli z přednášky bratra Joela Pokorného o pyramidách, oslnila nás sbírka vějířů sestry Dagmar Klingerové, s účastí jsme vyslechli přednášky o životě ve sborech (sestra Medková – Brno, bratr Vítězslav Prosek – Hvozdnice) i o osudech rodiny rumunských Čechů a jejich pozitivních i negativních zážitcích u nás.

A aby té kultury nebylo málo, ještě jsme si užili plno hudby. Kdo zná Pavla Proska, ví, jak skvěle jamuje, a k tomu nám ještě zahrál, střídavě s Tomášem Černožským, na Tomášovy cestovní varhany. Zastavila se u nás i rodina MUDr. Kopeckého, která nám zahrála i zazpívala svůj úspěšný program: písně Taizé.

Ale nelekejte se: nešlo jen o duchovní výživu a sport. Taky nás bezvadně krmili a o vše se pečlivě stará správce Miloslav Teplý.

Tak tedy: svěží staříci, nebojte se tábořit!

Vás všechny zdraví

Lída Janská

SBOR PRAHA-BRANÍK

Prkenice, přístavba, nebo Ašeret?

Novostavba v Braníku bude sboru sloužit jako zázemí ke kostelu

Sedm let plánování a papírů. 107 razítek. Pak půl roku stavebních prací – a je to. Přístavba „zázemí k evangelickému kostelu“ (jedno z mnoha označení na těch desítkách

papírů) byla slavnostně předána do užívání.

Branický kostel byl postaven do značné míry brigádnicky jako provizorní stavba s perspektivou (informace se různí) ►

5-20 let. Architekt Bareš už měl připraven návrh klasické víceúčelové stavby, kde kromě bohoslužebné místnosti a kanceláře bude i byt pro faráře, sborová místnost atd., prostě to, co známe z řady jiných sborů. Jenže dřevěný kostel se otevřel těsně po únoru 1948 a následující roky už další stavbě nepřály. Tak se dočasnost proměnila na „furt“ a braničtí se museli vyrovnávat se všemi nectnostmi provizoria – farář byd-

pokrýt všechno potřebné, zvláště pro děti a rodiny s malými dětmi.

Věříme, že nynější přístavba řadu těchto problémů pomůže řešit. Pro mě samotného byl tento fakt naprosto zásadní. Novostavbu v Braníku potřebujeme; to, co sbor dělá, se prostě už do kostela nevejde.

17. září zahájil synodní senior Daniel Ženatý slavnostními bohoslužbami další éru sborového života. Stavbu navrhl opět

lel v podnájmu, hygienické zázemí tristní, energetická náročnost neizolované budovy vysoká, prostor pro cokoliv kromě nedělních bohoslužeb nedostatečný, protože kromě hlavního sálu (pro cca 120 lidí) tu byla jen jedna malá místnost a v případě nouze kancelář faráře.

Konec osmdesátých let přinesl velkou a pozitivní změnu dostavbou půlkruhové apsidy, pod kterou byl podepsán člen sboru, arch. David Vávra. Vznikla místnost pro pohodlné setkávání cca 20 lidí. Ideální prostor pro mládež, dorost, jednání staršovstva... Sbor ale rostl dál a ani apside nedokázala

architekt Davida Vávra, který se zasloužil i o symbolické vyjádření Desatera v oknech. Promluvili bývalý kurátor Aleš Drápal i kurátor současný Tomáš Bedrník – oba mají na stavbě lví podíl. Zazpíval branický pěvecký sbor, poděkovali jsme zástupcům firem, které se na stavbě podílely, shromáždění pozdravil i starosta Prahy 4 Petr Štěpánek. Celé setkání zakončil loutnovým koncertem Rudolf Měřinský.

A tak máme místnost pro setkávání asi 60 lidí. Nová budova je určena primárně pro mládež a jednu skupinu nedělní školy, ale věříme, že i mnoha dalšími způsoby napomůže

zvěstování evangelia i budování Božího království. Počítá se i s aktivitami YMCA Braník, se setkáváním maminek s dětmi, s koncerty, výstavami, přednáškami... Místnost je solidně ozvučena, k dispozici je také zvukově oddělená kuchyň i hygienické zázemí.

Jen jméno stavba ještě nemá. Je ovšem hodně návrhů: podle výzdoby „Desatero“ (či hebrejsky „Ašeret“), ze stejného důvodu „Desítka“, Srub, Přístavba, Prkenice, Dřevěnice, Archa, Domeček, Bouda... Ale klidně uvítáme i další!

Jan Zámečník, farář v Praze-Braníku

ZELENÉ OKÉNKO

Zachránit Zemi i sebe

Stojíme na straně života, na straně jeho stvořitele a dárce

„Křesťané se v minulosti zaobírali zejména svou osobní spásou. A co víc – běžně byla zdůrazňována spása duše. Zemi, hmotným věcem či tělu se v úvahách o spase věnovala jen malá pozornost. „Pravým domovem“ pro mnohé bylo nebe a život na Zemi se chápal jako pout, slzavým údolím, doba, kterou je třeba při čekání na nebe přetrpět.

Starozákonní teologie stvoření nám ukázala, že dualistické myšlení, které odděluje duši od těla, hmotné od duchovního a přirozené či přírodní od nadpřirozeného není biblickým hlediskem. Veškeré stvoření pochází od Boha a je dobré. V Písmu existuje svátostná perspektiva. Viditelné je spjato s neviditelným, hmotné s duchovním.

Středem biblického hlediska není duše, ba dokonce ani člověk. Pro Izraelce je středem veškeré skutečnosti Bůh a Boží smlouva byla uzavřena s celým stvořením. Ve stvoření tudíž existuje provázanost, vzájemnost, jež je činí hodným spásy. Věčnou odměnou není nebe odpojené od země nebo duše bez těla, ale proměněné stvoření, stvoření přivedené k plnosti. Celé stvoření bylo učiněno k tomu, aby bylo spaseno, aby bylo vykoupeno.“

„Ani v současné době vyspělé techniky a vědy se nezdá, že bychom sami sobě více rozuměli. Spíše naopak; naše psychika jako by nestíhala technologii, která nás stále více pohlcuje a vzdaluje nás sobě samým i přírodě, přirozenému životnímu prostředí. Po více než

půlstoletí environmentalistického myšlení musíme uznat, že problémy jsou stále vážnější a zamotanější. Aniž bychom na tomto poli přehlíželi nesporné pokroky, přece jen se zdá, že jsme moc nepokročili. Žijeme ve světě totálně ovládaném ekonomikou peněz, v systému, jehož bohem je růst, zisk, peníze a moc. Zatímco se ochránci přírody někde radují z jedné zachráněné velryby či uhájeného kousíčku lesa, desítky velryb jsou na jiném místě, v tu samou chvíli zavražděny a tisíce hektarů lesů vymýceno. Učíme se radovat z malých úspěchů, ale zachrání to Zemi? Neděláme si jen iluze, marné naděje, že lidstvo přece jen jednou zmoudří? A zatím developéři a nejrůznější byznysmeni bez skrupulí a bez jakýchkoli morálních zábran neustávají ve své chladně vy kalkulované snaze proměnit všechno okolo nás v peníze.“

Jen snaha o překonávání nynější praxe, která dává před péčí o Zemi přednost ekonomickým zájmům a pohodlí, může vést k záchraně života na naší planetě. Bůh člověka pověřil královskou úlohou, která spočívá nejen v péči o druhé, ale také o celý svět. Při veškeré naději, že nové stvoření je v Božích rukou, i ve vědomí toho, že se některé věci podařily, je naším úkolem zabráňovat devastaci přírody, a tak se stavět na stranu života a jeho dárce; nikoli smrti.

Z textů Brennana R. Hilla (odst. 1–3) a Matúše Kociana (odst. 4) vybral a doplnil (odst. 5) Jan Zámečník

Památník toleranční doby ve Vysoké u Mělníka

Dědictví otců má svou hodnotu

Je trochu ostuda, že trvalá expozice, věnovaná dějinám reformace v českých zemích, v Praze není. V cizině je to běžné, ve Francii nebo v Německu je řada evangelických muzeí, jsou také například v Budapešti. Být si toho vědomi je důležité zejména s ohledem na současnou sérii výročí: Bible kralická, mistr Jan Hus, Jeroným Pražský, Martin Luther a napřesrok výročí slučovacího sjezdu českých evangelíků, kde se Českobratrská církev evangelická ustanovila. A přitom máme veřejnosti co nabídnout: Hus a jeho předchůdci jako předzvěst světové reformace, léta náboženského míru a Jednota bratrská, toleranční období a právě také unikátní sjednocení dvou větví protestantské tradice.

Novým podnětem v tomto ohledu bylo opětovné objevení původní toleranční modlitebny v Truhlářské ulici na začátku minulého roku. Ve své době sloužila oběma pražským sborům, českému i německému, a konfesně ji sdíleli luteráni i reformovaní. Zdálo se, že když jde o prázdnou a chátrající budovu ve vlastnictví pražského magistrátu, získat ji jako sídlo uvažovaného „Evangelického muzea“ nebude

problematické. Jak se ale ukázalo, město má s domem své vlastní plány a také nezbytné opravy objektu budou mnohem náročnější, takže v nejbližším období není zřízení muzea příliš reálné.

Muzeum české reformace ve Velké Lhotě u Dačic

Na druhé straně již před časem vznikly dvě expozice, věnované reformační, resp. toleranční minulosti na venkově. Na prvním místě je třeba jmenovat Muzeum české reformace ve Velké Lhotě u Dačic, které vzniklo nedávno z iniciativy místního Spolku přátel tohoto muzea, a to rozšířením již staršího Střediska české reformace.

Památník toleranční doby ve Vysoké u Mělníka

Druhým místem je Památník toleranční doby, který byl zřízen v areálu evangelického kostela ve Vysoké. Zřizovatelem je farní sbor ČCE v Mělníce a o památník pečuje skupina dobrovolníků, sdružených ve Výboru Památníku. Areál je významnou památkou toleranční doby, zahrnuje kostel z roku 1786,

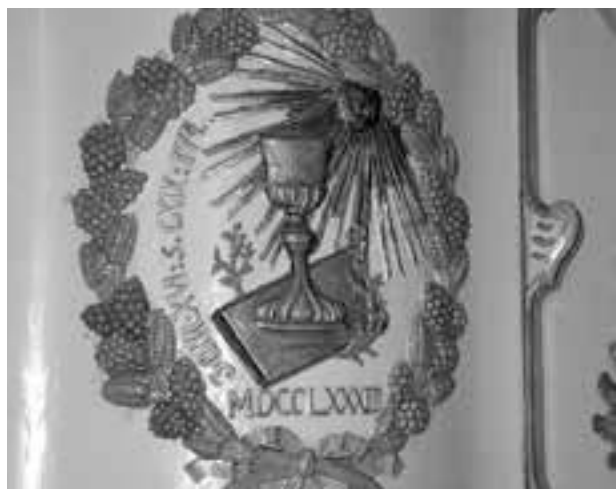
faru s dalšími budovami a hřbitov. V bývalé márnici byla již v roce 2003 zřízena nevelká expozice, která přibližuje toleranční dobu na Mělnicku, Podřipsku a ve středním Polabí až k Praze.

Jednotlivé panely jsou věnovány jednak tolerančnímu období obecně, jednak jednotlivým tolerančním sborům v této oblasti: ve Vysoké, Nebuželích, Mělnickém Vtelně, Kovanci a Libiši, v Ledčicích, Ctíněvsi a Krabčicích. Zahrnuti jsou i vzdálenější sbory v Habřině u Úštěku, v Kšelicích a v Lysé nad Labem a oba historické, byť pozdější sbory pražské – u Klimenta a u Salvátora. Informace o každém sboru je doplněna historickou a současnou fotografií sborových budov. Je škoda, že expozice nezahrnuje také později vzniklé sbory v okolí, zejména Libkovic pod Řípem, Libčice nad Vltavou, Mělník a Mšeno, a že zde chybí zmínka o pražské modlitebně v Truhlářské ulici.

Zejména v souvislosti s výročím naší církve se v současné době uvažuje o nezbytných opravách a rozšíření expozice. Kromě opravy poškozených panelů by bylo patřičné přidat informaci o tolerančních pastorech přicházejících z Maďarska nebo o tehdejší evangelické hudbě. Od příští turistické

hřbitova vyhlídku s orientačním schématem a směrovkami k sousedním tolerančním modlitebnám.

Plány ale zjevně přesahují možnosti dobrovolnické práce, samotné místní kazatelské stanice i celého mělnického sboru. Stojí za zamyšlení, jak napomoci realizaci alespoň některých nápadů, které chtějí naši vlastní minulost zviditelnit.

Se starými věcmi obezřetně!

A tím se dostáváme k další věci. Vážme si sborových archivů. Ale i půdy našich far skrývají mnohé poklady! Tak například v Libiši mají první vyobrazení Bible s kalichem, pocházející od Jana Wéggha a sloužící jako symbol evangelické církve více než 200 let. Ve vtelenském archivu lze najít podobu vinohradského sborového domu ještě z doby, než byl postaven známý dům v Praze na Korunní třídě. Salvátorský archiv zase skrývá nákresy kostela, který měl být původně přistavěn k domu v Truhlářské ulici. I když v současnosti neexistuje evangelické muzeum ani nějaký centrální depozitář, snažme se pro budoucnost uchovat nejen dokumenty vypovídající o minulosti naší církve, ale také hodnotný historický mobiliář našich sborů, který dnes často z neznalosti zaniká. Možná by stálo za to alespoň založit centrální evidenci takových předmětů.

Jan Mašek

*Fotky nápisů z toleranční doby
v libišském kostele Ondřej Macek*

sezóny se v Památníku počítá se zřízením turistického známkového místa. Z výhodné polohy areálu vychází záměr postavit v rohu

Návštěva mešity

Během semináře v Brémách se někteří z nás šli podívat do jedné z místních mešit. Nebylo to pro mne poprvé, mešity jsem navštěvoval nejen v Evropě a USA, ale i v Tunisku, Egyptě nebo Indii. Důstojné ti-cho, které mimo společné modlitby v mešitě panuje, mne vždy znovu nutí zamýšlet se nad tím, jak málo tomuto náboženství rozumíme, respektive jak hodně se snažíme mu nero-

jedna z brémských mešit

zumět, ač věří v Boha Ibrahimova, Išákova a Yakubova, s křesťany sdílí podstatné pasáže z Bible a zdraví se pozdravením pokoje (asalam alejkum – přináším pokoj).

V klidné a soustředěné atmosféře modlitebny se mi vybavuje rozhovor s jedním křesťanem, který se mě snažil přesvědčit o násilné podstatě Koránu. Namítal jsem mu, že i v Bibli jsou pasáže, kde se píše například

„Hospodine, rozbij hlavy jejich nemluvnat o skálu“. On však jen mávl rukou s tím, že jde o Starý zákon; jako by snad ani nebyl součástí Bible. A na moji poznámku, že Ježíš podle vlastních slov nepřinesl pokoj, ale meč, moudře pokýval hlavou: „No jo, to je problematické.“ Ovšem analogický text v Koránu se věřícím jako on samozřejmě zdá zločinný a deklasuje v jejich očích všechny muslimy na vrahy a teroristy.

Jak osvěžující bylo proti tomu setkání s rodinou afghánských uprchlíků, kteří mě jednou v Dillí při průchodu parkem pozvali na piknik! A jen co se ukázalo, že jsem křesťan, začaly dcery horlivě vykládat o vrcholku, na nějž vede mnoho cest...

Také jsem si připomněl svědectví Mahátmy Ghándího o tom, jak v pátek chodili s rodiči do mešity a v neděli do hinduistického mandiru. On, největší propagátor džinistického nenásilí, ahimsy, označil v osobní korespondenci s Lvem Nikolajevičem Tolstým jeho knihu *Království Boží ve vás* za jeho vůbec nejlepší dílo.

Vidím před sebou i tvář starého mulláha, jenž mne nedávno provázel po muslimském hřbitově v Ladnunu. Měl stejně mírnou a moudrou tvář jako ten, který mi při jiné příležitosti žehnal u hrobu muslimského světce.

Ale z myšlenek, které by neměly konce, mě najednou vytrhuje něčí hlas, říkající, že už nemáme moc času. Tak ještě rychle prodáme kolem prodejníčky knih a drobných devocionálií do místnosti s obcerstvením. Při čaji se ptáme jednoho postaršího Turka, proč do Německa přišel. Vyprskne smíchy a říká, že to sice je dobrá otázka, ale pro jeho otce, protože jemu bylo tou dobou osm let. Pak se zamyslí a řekne: „No, dneska jsem už asi víc Němec než Turek.“

Pak už je čas vrátit se do centra na další program. Odcházíme, venku je šero, ve kterém já už nic nevidím, koukám se tedy do

dálky a přede mnou jde proud lidí. Nemohu říci, zda jsou to křesťané, muslimové, ateisti... Koneckonců na tom vlastně vůbec nezáleží. Jsou to stejní lidé jako já nebo vy. Všichni

máme možnost vytvářet jedno univerzální lidské společenství, jež si může projevoval solidaritu.

Josef Bartošek

GENERACE

Pestrá životní pouť dospěla ke konci

Za bratrem Jurajem Daridou

Nejbližší rodina, místní veřejnost a zastupci evangelického sboru v Bruntále se v úterý 26. 9. 2017 ve vesnici Světlá Hora rozloučili se svým spoluobčanem, sbor pak se svým členem a dlouholetým presbyterem Jurajem Daridou při jeho nedožitých čtyřiaosmdesátinách.

Obřad rozloučení vedli duchovní Jarmila Strádalová, administrátor sboru Vladimír Pír a farář Jaromír Strádal. Bratr Darida se narodil roku 1933 na jihu Maďarska v kolonii Békéscsaba, kde kromě židovské a německé menšiny žila asi šedesátitisícová komunita Slováků. Když se po druhé světové válce v českých oblastech republiky odehrával odsun německého obyvatelstva, napadlo některé vládní činitele, že by se podobně mohla sjednat výměna na jižním Slovensku žijících Maďarů za maďarské Slováky. Zamýšlená akce se sice dala do pohybu, ale nebyla dost promyšlena a brzy se zadrhla. Přesto se do naší republiky tehdy několik tisíc Slováků dostalo a mezi nimi i početná rodina Daridova.

V novém prostředí východní části naší vlasti se těžce orientovala a během deseti let se dvanáctkrát stěhovala. Juraj byl ze starších dětí a velmi toužil po osamostatnění a založení vlastní rodiny. Pustil se na Moravu a v Kopřivnici se přihlásil jako dělník u stavebního podniku. Z bývalého domova si nesl evangelické povědomí a jako tříadvacetiletý se zajímal o dodatečnou katechezi a konfir-

maci. Příprava k ní se rozeběhla v blízkém Štramberku, ale kvůli Jurajovým pracovním přesunům mohla být uskutečněna až později v Bruntále za farářování manželů Strádalo-vých. A tam se také milý Juraj seznámil s Eugenií Semerovou z české rodiny, přistěhovalé po válce z Ukrajiny.

U bruntálského stavebního podniku se dodatečně vyučil stavařině a v tomto oboru pracoval až do své důchodové plnoletosti. Sbor v Bruntále v bratru Jurajovi kromě spolehlivého člena získal významného činitele, velmi potřebného zvláště v době, kdy rozhodnutím okresního církevního tajemníka byl sbor ČCE vykázán z prostorné bývalé německé fary a musel si upravovat svoje podstatně skromnější sídlo přestavbou v okrajové části města. Daridovi si tehdy zakoupili rodinný domek v šest kilometrů vzdálené Světlé Hoře. Narodili se jim synové Jiří, Bohuslav a Slavomír, dnes už otcové či dokonce dědečkové vlastních rodin.

Manželé Juraj a Eugenie Daridovi našli asi před pěti lety ve Světlé Hoře azyl v nově vybudovaném domově důchodců. Skon našeho bratra přišel nečekaně. Sestře Eugonii Daridové přejeme evangelijní potěšení, jehož základem je Ježíš Kristus vzkříšený, rodině zesnulého pak, aby jiskra víry v našeho Spasitele nemíjela jejich životy a prosvěťovala vzpomínky na zesnulého i perspektivu vlastních životů.

Kaleb

Dobrá zpráva pro varhaníky a kytaristy

Doprovody v novém chorálníku

K novému Evangelickému zpěvníku připravujeme bohatý a pestrý chorálník pro varhany příp. jiné klávesové nástroje. Oproti tomu současnému bude mít větší počet písní a různé typy nepísňových zpěvů, jako např. psalmodie, antifony, kánony aj.

Bude ale chvíli trvat, než si na ně hráči a zpěváci zvyknou. Na kurzech pro varhaníky a sbormistry je už několik let prezentujeme a mnozí varhaníci si je oblíbili, při některých bohoslužbách už zaznívají. Písňové doprovody budou obsahovat první sloku písně, aby ji varhaník nejen mohl sledovat, ale aby eventuálně mohl zpívat spolu se shromážděním. Nad každou písní bude informace o počtu slok. Všechny sloky nelze vytisknout, to by bylo velmi nákladné.

V předmluvě k chorálníku bude varhaníkům doporučeno, aby při doprovázení písní měli otevřený zpěvník – nejen kvůli sledování slok, ale také kvůli obsahu, s kterým je dobré seznámit se při přípravě. Novější písně, které se původně doprovázely s kytarou, budou opatřeny akordickými značkami. Z prostorových i stylistických důvodů písně nebudou obsahovat přede hry, výjimky platí pouze u písní, kde přede hry, případně mezihry jsou přímo od autora, který píseň složil.

Praktickým užíváním nového zpěvníku mohou vznikat další sbírky s přede hrami, případně dalšími alternativními doprovody

k písním. Při volbě vhodného doprovodu k dané písni je důležité, aby se dal hrát nejen na varhany, ale také na jiný klávesový nástroj. Konkrétně dbáme na to, aby jednotlivé hlasy byly hratelné rukama. Je-li autorský doprovod náročný, zvažujeme možnost lehčího alternativního doprovodu. Stejně tak se některé doprovody vytisknou ve dvou tóninách (vyšší a nižší), např. Žalm 98 bude v tóninách G dur a F dur. S ohledem na přítomné bohoslužebné shromáždění si varhaník bude moci vybrat, zda využije vyšší tóninu, která zní jásavě, nebo zda zvolí tóninu nižší, která je pro zpěv pohodlnější.

Chorálníková komise

Varhanní chorálníková komise pracuje v obsazení: Jiřina Marešová Dvořáková, Lukáš Vendl, Jakub Dvořáček, Ester Moravetzová, Daniela Valchařová, Jiří Schneider a Ladislav Moravetz. Naším úkolem je vybírat z dosavadních disponujících zdrojů vhodnou verzi doprovodu pro každou píseň, případně tvořit doprovody nové. Preferují se autentické harmonizace. Velkou pozornost věnujeme tomu, zda harmonický průběh podporuje tok melodie, či jej brzdí. Obtížnost jednotlivých doprovodů odpovídá běžnému standardu tzv. kancionálových sazeb. Novější písně jsou upraveny tak, aby jejich stylové specifikum dobře vyznělo také ve varhanním podání.

Každá píseň v chorálníku bude mít nad houslovým klíčem základní metrickou jednotku (půlová / čtvrtová / půlová s tečkou...). Pokud u písně jednotka pohybu bude chybět (např. u gregoriánských nápěvů), znamená to, že píseň se má doprovázet volně. Pod každou sazbu bude uveden její autor. Na zpěvníkovém webu budou k dispozici další informace, např. názvy chorálů v němčině, angličtině atd., aby varhaníci věděli, které chorálové přede hry, intonace a doprovody ze sbírek, vydaných v cizině, lze k písni použít.

Budou v novém zpěvníku akordové značky?

Otázka, zda ve zpěvníku budou akordové značky, se během diskuse o přípravě zpěvníku opakovaně vracela. Pro praktické využití v menších shromážděních, kde není možné doprovázet na varhany, harmonium či klavír, se akordové značky hodí. Jsme na to zvyklí v Dodatku k Evangelickém zpěvníku nebo ve zpěvníku Svítá.

Vydání zpěvníku s akordovými značkami by ale bylo prakticky obtížné. Vzhledem k uvažovanému formátu by grafická sazba byla nepřehledná. Rozhodli jsme se proto připravit vedle chorálníku s doprovody na klávesové nástroje ještě jiný, obdobný, určený pro doprovod společného zpěvu na kytaru,

kteří by měl být k dispozici souběžně s vydáním zpěvníku.

Kytarový doprovodník

Pro přípravu tohoto „kytarového doprovodníku“ zpěvníková komise jmenovala pracovní skupinu (Jiří Bureš, Petr Gallus, Klára Hanychová a Jiří Schneider) a doporučila připravit jednodušší formu doprovodů, použitelnou pro širší okruh kytaristů. Písně opatřené akordovými značkami nemusí zachytit kompletní harmonickou podobu chorálníkových doprovodů, měly by však vystihnout základní harmonickou sazbu a rytmický průběh písně.

V první části zpěvníku je několik hudebních stylů – reformační žalmy, žalmové písně, psalmodie i kánony. Pro některé z nich použití akordických značek přináší určité potíže. Základním východiskem a doporučením zpěvníkové komise tedy bylo, že není možné ani žádoucí automaticky označovat všechny písně. U reformačních písní by nebylo snadné do kytarových značek vtělit staré církevní tóniny a shodnout se na citlivém převodu do modalit dur-moll, nemluvě o úskalí rytmické nepravidelnosti. Nakonec jsme se o to ale ve většině případů pokusili. Složitějším oříškem byly moderní žalmové písně či psalmodie. Snaha zůstat věrni originálním autorským doprovodům někdy neumožňuje žádoucí zjednodušení vhodné ►

pro kytarový doprovod, což se týká nových písní, ať původních, či převzatých z ekumeny. Poměrně jednoduché to bylo v případě kánonů, kde uvádíme akordy na úvod či v důležitých místech jako oporu pro rozdělený zpěv shromáždění, a u písní, které mají akordové značky v Dodatku k Evangelickému zpěvníku nebo ve zpěvníku Svítá. K existujícím verzím však přistupujeme kriticky a oproti Dodatku zjednodušujeme příliš hustou sazbu.

Začali jsme pracovat v roce 2015 a nejprve jsme hledali konsenzus ohledně výsledné podoby doprovodníku a náročnosti zpracovávaných kytarových doprovodů. Konzultovali jsme s členy zpěvníkové komise některé sporné otázky a nakonec se shodli, že např. akordová sazba bude spíše jednoduchá, u některých písní bude náročnější alternativní doprovod.

U písní, které budou transponovány, bude poznámka o původní tónině.

- U písní hodláme uvádět celý text, aby byl doprovodník použitelný pro kytaristu, který zároveň vede společný zpěv; první sloka bude v notové osnově, zbylé sloky až pod notovými systémy jako ve zpěvníku Svítá či v Dodatku.
- Písně uvedené ve zpěvníku ve vícehlasé úpravě budou v doprovodníku pouze v jednohlasé verzi, poněvadž vícehlas by vyžadoval podrobnější a obtížně hratelný zápis.
- Několik vzorků doprovodů poskytneme kytaristům ve sborech k připomínkám i k ověření v praxi.

Rádi bychom, aby doprovodník spatřil světlo světa spolu s novým zpěvníkem a mohl sloužit jako kvalitní pomůcka všem sborovým kytaristům.

Ladislav Moravetz a Jiří Schneider

„Hrad přepevný“ ve zpěvu i v životě

S každým výtiskem Českého bratra číslo 11/2017 držíte v ruce i jeho přílohu. Je to zpěvníček reformačních písní s novými texty, jak jej připravil teolog a akter v několika pěveckých sborech Tomáš Adámek.

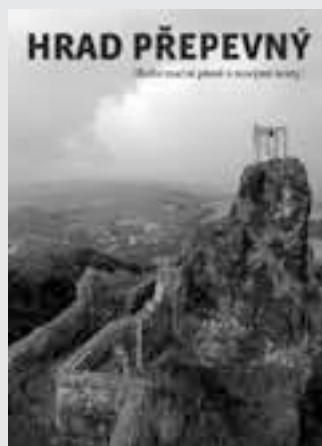
Jak sám píše v úvodním slově – vadilo mu, že na krásné reformační písně padá po 500 letech prach, jsou katecheticky i pastoračně zastaralé, navíc s českým textem poněkud těžkopádným či archaickým. A dal si tu práci, aby nádherné melodie ožily svědectvím víry a novým uchopením biblických a věroučných obsahů.

Připraven k použití je tedy zpěvníček s jednadvaceti reformačními písněmi, který vznikl (jak říká autor) z netrpělivosti, protože v roce kulatého výročí Lutherovy reformace je nový evangelický zpěvník sice již na obzoru, ale rozhodně ještě ne na spadnutí. Písně byly testovány v pěveckých sborech v Kobylisích, v Pečkách a v Radotíně a byly dobře přijaty. Melodie jednotlivých písní jsou převzaty z Evangelického zpěvníku (EZ), pro snadnou

orientaci jsou jejich názvy řazeny abecedně a v závorce mají číslo, pod kterým se nacházejí v Evangelickém zpěvníku. Komu by chyběla vícehlasá harmonizace, může se inspirovat v Chorálníku, který poslouží jak pro doprovod, tak i jako základ vícehlasého provedení.

Nechť nám jsou staré písně novou posilou, neboli „hradem přepevným“, jak vyznívá z úvodní písničky tohoto souboru. A ať nám to dobře zpívá.

DaZ

O výtečné práci a absurditách systému

Na zařízení s kvalitními službami se s penězi „jaksi“ zapomnělo

Do diakonického domova se zvláštním režimem Jabloňová ve Vsetíně přišli prvního září inspektoři. V zařízení určeném seniorům s chronickým duševním onemocněním, jako je například Alzheimerova choroba, kontrolovali kvalitu péče. Trvalo to týden a na konci stál oslnivý verdikt. Kontroloři z ministerstva práce a sociálních věcí konstatovali, že domov Jabloňová uspěl na 100 %.

zrak návštěvníka, jsou starožitné skřínky, křesílka se starým polstrováním, válečkem malované tapetové vzory na zdech, obrazy ve velkých zdobených rámech, zarámovaná fotka Vlasty Buriana... Na zahradě se pasou ovečky, z vedlejší mateřské školky sem často přicházejí na návštěvu děti a podílejí se na programech s klienty. Personál chodí v neformálním oblečení a zakládá si na osobním přístupu. Přitom jsou všichni vyškoleni v nejnovějších metodách péče, například v terapii za pomoci vzpomínek – reminiscenční terapii. Ve vsetínské Diakonii mají z ocenění pochopitelně radost. A radost má i celá Diakonie, protože oceněný model péče o seniory tady není výjimkou.

Proč jsou nestátní služby bity

Zrovna vsetínský úspěch ale ukazuje na jeden paradox, který se týká celé Diakonie. Ani ne měsíc předtím, než kontroloři ministerstva vyjádřili stoprocentní spokojenost, se služby vsetínské Diakonie ocitly ve vážné krizi. Hrozil odchod zaměstnanců, zavírání služeb. Co bylo příčinou? Chvályhodné rozhodnutí státu podpořit zaměstnance v sociálních službách a přispět jim na zvýšení mezd. Vyčleněna na to byla jedna miliarda a na výplatních páskách pečovatелů, pečovatelek a dalších, kteří se starají o potřebné, se to mělo projevit letošního 1. července. Jenomže na výplatních páskách zaměstnanců Diakonie se to neprojevalo vůbec, a to přirozeně vzbudilo značnou nespokojenost. Spousta zaměstnanců – nejen ze Vsetína – se začala ptát, jestli se jim ta obětává ►

Co za tímhle úspěchem může stát, je při návštěvě zjevné i laikovi. Domov je rodinného typu, určen malému počtu klientů. Interiér působí mile a útulně. První, co upoutá

AKTUALITY

Krabice od bot pošesté

Předvánoční posílání dárků od dětí dětem žijícím v obtížných sociálních podmínkách či přímo v chudobě, není třeba čtenářům Českého bratra blíže představovat. Proto jen stručně.

Dárky je možné odevzdat na sběrných místech, kterých je v současnosti v celé ČR přes 40. Sběr letos probíhá od 13. 11. do 8. 12. 2017. Do krabice jsou vhodné zejména hračky, pastelky, vodovky, sešity, skicáky, logické nebo společenské hry, sportovní potřeby, knížky. Je dobré si dopředu určit, zda se dárek hodí spíše pro chlapce, či pro holčičku, a na zabalenou krabici od bot to potom také čitelně napsat.

Krabice se doporučuje balit spíše bytelně, ideálně vánoční papír ještě obtočit např. potravinovou fólií. Váš dárek pak přečká transport na místo určení bez úhony. Vedle odevzdání dárku na sběrném místě se nabízí také zorganizovat předávání dárků přímo v místě bydliště. Jedná se o tzv. Krabici přes ulici. Návod, jak postupovat, jakož i další podrobné informace najdete na www.krabiceodbot.cz.

AŠÚ

a odborně náročná práce vyplatí, zvlášť když by si teď, v časech hospodářského růstu, i u pokladny v supermarketu vydělali leckdy více.

Příčina tohoto paradoxu – státem vyhlášené zvýšení mezd se v realitě ne a ne projevit – je vlastně docela jednoduchá. Peníze sice vyčlení stát, rozdělit je ale mají krajské samosprávy. A ty si přednostně pohlídají sociální služby, které provozují samy. Na ty nestátní (ne-krajské) se pak jaksi zapomene. Organizace jako Diakonie se pak musí obtížně domáhat svého práva, uklidňovat zaměstnance, doplácet na jejich mzdy z vlastních zdrojů a doufat, že ty státní nakonec dorazí.

O platy jednotlivých lidí tady ale nakonec nejde. Ti se při nejhorším užijí jinde jinou prací. Co je ale ohroženo, jsou služby, kterých si i sám stát tolik cení. Ohrožení jsou ti potřební a jejich příbuzní, ti se mohou se svými nesnáze ocitnout sami a bez pomoci. Naštěstí to Diakonie nevzdává. Služby bez omezení pracují dál; absurditám systému navzdory.

Adam Šúra

DIAKONICKÉ SETKÁNÍ

Zakusit milostivé přijetí

Bibliodrama, bohoslužba i ticho

Ve dnech 8.-11. října se v Bystřici pod Hostýnem uskutečnilo další diakonické setkání. Jaké bylo? „Opakovaně si ověřuji, jak je pro mne právě způsob diakonického setkání důležitý. V záplavě setkání v průběhu roku, kdy intenzivně přijímám a předávám informace, vzdělávám se či řeším problémy, plánuji a podobně, je zde prostor tří dnů pro zásadní změnu denního rytmu, zastavení a ztišení před Hospodinem,“ říká Dan Žárský, ředitel Diakonie Vsetín a jeden z účastníků. Hlavním programem provázal Jiří Weinfurter, farář ČCE v Křižlicích. Metodou bibliodramatu nabídl možnost promýšlet a zažívat, jak se náš životní příběh setkává s biblickým příběhem o ztraceném synu. Kromě protestantského rozumu a slova tak došlo i na vzpomínky, obrazové vjemy, mlčení či zpěv. Další program doplnili hosté. Daniel Heller, farář ve Valašském Meziříčí, nám vyprávěl o své práci s klienty a zaměstnanci tamějšího střediska. S hudebním programem nás navštívil celocírkvní kantor Ladislav Moravetz. O diakonické práci v Nizozemí nám vyprávěl Tomáš Novák. Duchovním vrcholem setkání byly společné bohoslužby s vysluhováním svatě večeře Páně pod vedením Radima Žárského, faráře v Semo-

nicích. Setkání se odehrávalo v rekreačním zařízení Sola gratia, obklopeném nádhernou přírodou, a součástí byl též meditativní výstup podzimním lesem na vrch Hostýn.

Štěpán Brodský

AKTUALITY

Folk, blues, jazz, klasika

V čase parlamentních voleb zorganizovala Diakonie Praha benefici Dobrá volba. S politikou ovšem neměla nic společného. Šlo o festival, na kterém mohli lidé volit ze čtyř kulturních programů. V nabídce byl folkový koncert Jaroslava Hutky, blues česko-britského hudebníka Justina Lavashe, jazzové uskupení Noční optika a varhanní recitál Jiřiny Marešové-Dvořákové, doplněný o vystoupení komorního tria Trigonum musicum. Z výtěžku festivalu, který se uskutečnil v sále modlitebny vinohradského sboru ČCE, bude zakoupeno transportní vozidlo pro denní stacionář Ratolest, který poskytuje pomoc a podporu lidem s mentálním nebo kombinovaným postižením.

Poznámky k tématu Cesty k odpuštění a smíření

(ČB 10/2017)

Ingrid Mainert (nar. 1940 v Hohenelbe/Vrchlabí, 1945 vysídlena, žije v Hesensku), povoláním psycholožka, je důvěrnice sudetských Němců z Vrchlabí. S autorkou článku o česko-německém smíření v minulém čísle Českého bratra ji pojí přátelství i společný zájem na vyrovnání s minulostí na české i sudetoněmecké straně. Otiskujeme nyní její příspěvek, který přeložila Hana Jüptnerová.

Z nepřátel učinit přátele

My lidé – jakožto sociální bytosti – se můžeme rozvíjet a vyvíjet jen v pokojném, mírumilovném prostředí. Proto je pokojný život, zahrnující odpuštění a smíření, při konfliktech životně důležitý. Ježíš říká ve svém kázání na hoře: „Milujte své nepřátele!“ Abraham Lincoln mluví v podobném smyslu: „Nejlepším způsobem, jak porazit nepřátele, je – učinit z nich přátele.“

Je také známo, že se oběti únosu v rámci strategie přežití solidarizují s únosci (stockholmský syndrom).

Se zřetelem k výše uvedenému tématu rozlišuji „stranu oběti“ a „stranu pachatele/agresora“.

I. Strana oběti

Možné reakce na zranění, ztráty, traumata:

1. smutek
2. hněv, vztek
3. potlačení
4. pomsta
5. rozpoznání vlastního podílu
6. odpuštění a smíření

ad 1., 2. a 3.: Tyto pocity a mechanismy mohou pomoci na určitou dobu.

ad 4.: Dějiny a vlastní zkušenost nás učí, že pomsta je sice lidsky pochopitelná, ale nevede nikdy k uspokojivému konci. Situace se většinou zhorší, vyostří, může ustát jakákoliv kontrola. Vlastní život je myšlenkami na pomstu často po léta ovládán.

ad 5. a 6.: Odpuštění a smíření jsou podle mého názoru pro oběť jedinou možností, jak se dlouhodobě opět psychicky stabilizovat. Rozpoznání vlastního podílu může tento proces případně usnadnit.

II. Strana pachatele (agresora)

Možné reakce při agresivním chování:

1. ospravedlnění
2. potlačení
3. stud
4. převzetí zodpovědnosti a smíření

ad 1. a 2.: Toto chování je adekvátní jenom po určitou dobu.

ad 3.: Stud může vést ke zvýšené sebereflexi, a to může zase usnadnit proces převzetí zodpovědnosti za agresivní chování.

ad 4.: Jenom převzetím zodpovědnosti se může pachatel dlouhodobě psychicky stabilizovat a nesmírně tím u oběti usnadní ochotu odpustit.

III. Proces smíření na rovnoprávné úrovni

Souhrnně řečeno, předpokladem pro smíření je rozpoznání obou stran, že k tomu, aby se opět stabilizovaly a neutrpěly psychickou ►

a fyzickou újmu, je smíření nezbytně nutné. Kromě toho se jeví jako velmi důležité uvědomit si vlastní podíl a být ochoten odpustit, pokud jde o oběť, a pocítovat stud, mít sebe-reflexi a být ochoten převzít zodpovědnost, pokud jde o pachatele.

Cestou k tomu může být:

- společný rozhovor
- respektující vzájemné chování
- věcnost; nepouštět se do polemik
- empatie (učit se chápat druhého) (ve hře s přidělenými úlohami převzít roli toho druhého)

- učit se, že neexistuje jediná pravda, každýmá svou vlastní pravdu
- mluvit o těžkostech, nezamlčovat je
- případně přizvat nestranného mediátora

IV. Závěrečné poznámky

Moje vývoody mohou znít možná velmi věcně a chladně. Ve skutečnosti ale může být proces smíření u lidí nebo u dvou národů úspěšný jenom tehdy, když do něho obě strany vnesou porozumění, srdečnost, otevřenost a vzájemnou důvěru.

Ingrid Mainert

RECENZE

Martin Luther: Dopisy blízkým

Reformátor, kazatel, přítel, manžel a otec

Minulé dva roky jsme si připomínali život a dílo mistra Jana Husa a Jeronýma Pražského. Letošní rok je spojen se jménem Martina Luthera. Byli jsme a budeme ještě zavaleni spoustou informací o jejich životě, díle, odkazu. Všichni k nám promlouvají skrze řádky svých spisů nebo svědectvím jiných. Při hodině dějepisu se odříká něco o univerzitě, defenestraci, pravopisu, odpuštění, upálení. Ale nic víc.

Světec, s kterým se dá jít na pivo

V případě Luthera se nám vybaví 95 tezí proti odpustkům, spálení papežské buly, základy protestantismu, přeložení Bible do němčiny a svatba s jeptíškou. Osobnost člověka je třeba vnímat ve více rovinách, dát ale dohromady její kompletní obraz je často kamenem úrazu. Bohužel si nevzpomínám, kde jsem uslyšela nebo četla tu krásnou odpověď na otázku: „Jací vlastně byli Hus a Jeroným?“, kdy dotazovaný s lehkostí pronesl: „No, Hus byl světec, ale na pivo bych šel s Jeronýmem.“

Je to zvláštní náhoda, že trojici oslavovaných mužů uzavírá právě Martin Luther. Byl to on, kterému se povedlo uvést v život myšlenky, za které jeho předchůdci stanuli na hranici. Ale nejen to. Luther jako by v sobě přímo zosobňoval spojení Husa a Jeronýma, tedy světce, se kterým se dá jít na pivo.

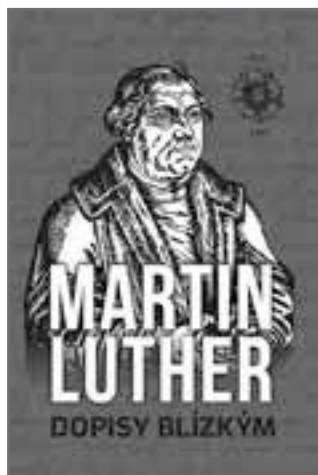
Vřelost dopisů

Alespoň takový dojem ve mně po přečtení knihy *Martin Luther: Dopisy blízkým* zůstal. Jde o výběr z obsáhlé korespondence, zahrnující dopisy psané učitelům, spolupracovníkům, přátelům a také rodinným příslušníkům.

V dopisech, bez ohledu na jejich téma, je Luther velmi osobní. Pro ilustraci, ale i z úcty a obdivu k Lutherově osobnosti, je myslím na místě nechat ho promluvit nejen jako kazatele, ale také jako přítele, manžela a otce, jako člověka láskyplného, těšícího, burcujícího, ale i vyčerpaného, zarmouceného...

Georgu Spalatinovi (důvěrník saského kurfiřta) Luther píše: „Doposud jsem nevědom- ►

ky učil a dodržoval celého Jana Husa... Ano. I Pavel a Augustin jsou opravdoví husité. Jen pohled, do jakých obludností jsme se dostali bez českého vůdce a učitele! Sám v úžasu nevím, co si mám myslet, když vidím tak hrozivý Boží soud nad lidmi. Jasná, zjevná evangelická pravda, která byla již více než před sto lety veřejně upálena, je považována za zavrženíhodnou a člověk ji nesmí vyznávat. Běda zemi!"

A Georgu Spalatinovi o svatbě s Kateřinou: „Touto vysmívanou svatbou moje bezvýznamná maličkost rozesměje anděly a doufám, že též rozpláče všechny ďáblы. Svět a jeho moudří tomuto zbožnému a svatému Božímu dílu ještě nerozumějí a myslí si, že je to ode mne bezbožné a ďábelské. Čím více neznabohů tedy

tato svatba pohoršuje a uráží, tím větší z ní mám radost.“

Českým bratřím (7. 12. 1537): „Už dlouho jsem Vám, znamenití muži, měl napsat, ale jsem tak přetížen prací a zmožen nemocmi, že jsem často nestihl splnit své povinnosti, které stále nestihám... Jak jsem už vysvětlil Vašemu poslovi, mně samotnému se Apologie líbí. Prohlašuji to veřejně a k tomu ještě dodávám, že děláte a trpíte víc, než evangelium žádá.“

Andreasi Osiandrovi (teolog, reformátor): „Doslechli jsme se, můj nejdražší a nejmilejší Osiandře, že jsi byl opět navštíven křížem, a to hned dvakrát, skrze smrt své ženy a své milé dcerušky. Sám jsem to zažil se svou nejmilejší dcerkou a vím velmi dobře, že její smrt Ti musela způsobit nezměrnou bolest. Je až k nevíře, jak často mě souží smrt mé Magdalénky, na niž stále ještě nemohu zapomenout.“

Synu Honzíkovi (tehdy čtyřletému): „Milost a pokoj v Kristu, můj milý synáčku. Rád slyším, že se dobře učíš a pilně se modlíš... Až se vrátím domů, chci Ti přivést hezký dárek z jarmarku. Pozdravuj tetu Lenku a dej jí za mě pusu.“

Manželce Kateřině: „Ve městě je zrovna jarmark, ale nemohu tu najít nic, co by se dalo koupit dětem. Kdybych nic zvláštního nesehnal, něco potají přichystej.“

Tolik Luther o sobě.

Pavla Hájičková

Martin Luther: Dopisy blízkým. Praha, Biblion 2017.

Uspořádal Mikuláš Vymětal

UPOUTÁVKA

O Lutherovi jinak

V souvislosti s letošním pětistým výročím počátku evropské reformace vydalo nakladatelství Kalich celkem čtyři publikace. Jako poslední z nich vychází nyní kniha s názvem *O bouřce, Bibli a Martinu Lutherovi*, kterou připravili Lydie Férová, Ondřej Maček a Lenka Ridzoňová.

Přestože je kniha věnována především dětskému publiku, označení „kniha pro děti“ by nebylo zcela přesné. Stručný a přehledný životopis Martina Luthera, který publikace přináší, má jistě potenciál oslovit i širší čtenářstvo. Lehkost a svěžest, s níž je kniha napsána, může přijít vhod jakožto nenásilný

úvod, který jej seznámí se základními obrysy Lutherova příběhu, aniž by se zalkli hutným teologickým či historickým textem nebo přehrášl dat a termínů. I s těmi přitom kniha počítá – drobné poznámky a vysvětlivky, které doplnila Lenka Ridzoňová, objasňují nejdůležitější pojmy a reálie s Lutherovým životem spojené. Milým oživením textových pasáží jsou ilustrace Lydie Férové.

V závěru je navíc připojena kapitola Tlučení na vrata a jiné nápady, přinášející podněty, které mohou dobře posloužit na náboženství, při setkání mládeže, v nedělní škole, na dětských táborech a podobně.

O bouřce, Bibli a Martinu Lutherovi je kniha, která ukázala, že i o historických postavách

a církevních autoritách lze psát hravě a nenuceně a že i velké příběhy lze vyprávět skromnými slovy.

Adéla Rozbořilová

Macek, Ondřej a Ridzoňová, Lenka: O bouřce, Bibli a Martinu Lutherovi. Praha, Kalich 2017, 84 s.

Gunnar Gunnarsson – Advent

Druhé vydání útlé novely islandského spisovatele

Motto: „Advent, ba ano... Benedikt bral tohle slovo do úst jen opatrně, to velké, tiché, podivně cize znějící, a přece zároveň tak důvěrně známé, pro Benedikta snad nejdůvěrnější slovo ze všech. Pravda, nevěděl úplně přesně, co znamená, ale bylo v něm očekávání, příslib, příprava na něco – tolik rozuměl. Jak roky mýjely, stalo se mu takřka náplní celého života. Neboť co byl jeho život, co byl život člo-

věka na zemi, když ne jen nedokonalá služba naplněná očekáváním, příslibem, přípravou?“

Gunnar Gunnarsson (1889–1975) byl vedle Kristmanna Gudmundssona a Jóna Svenssona nejprekládanějším islandským spisovatelem první poloviny 20. století. Advent se stal nejčastěji vydávaným dílkem, vyšel v němčině už v roce 1936, roku 1940 byl dokonce v USA vyhlášen knihou roku. Islandané rádi věří, ►

že inspiroval Hemingwaye k napsání podobné metaforo o životě v knize *Stařec a moře* (1952). Prózu *Advent* vydalo česky poprvé nakladatelství Kalich v překladu Niny Neumannové záhy po vydání dánském v roce 1938.

K novému vydání stále aktuálního příběhu obětavého pastýře v překladu Heleny Kadečkové se Kalich vrací po téměř osmdesáti letech. Jazykem srozumitelným dnešnímu čtenáři se rozvíjí každoroční výprava „pastýře“ za záchranou ovcí před zimním mrazem a sněhem, zapomenutých v horách. Příběh, který se stává bojem o přežití, doprovázejí ilustrace autorova syna Gunnara Gunnarssona mladšího.

Na adventní pouť do hor za záchranou ztracených ovcí se vydává Benedikt již po sedmadvacáté. Doprovází ho pes Leo a beran, který si díky své houževnatosti vysloužil jméno Nezmar. Boj těchto tří s velkolepou, leč

nelidsky krutou islandskou přírodou spisovatel povýšil na významově bohatou metaforu o smyslu lidského života. V tomto příběhu lze zahlédnout i odkaz na Ježíšovo podobenství o ztracené ovci (L 15,1-7; Mt 18,12-14).

Představení knihy zakončím úvahou samotného pastýře: „Nemůže přece být úmyslem Stvořitele, aby až už tu on, Benedikt, nebude, nechali napospas osudu nebohá zvířata, která sem zabloudila a nenašla se při podzimním shánění ovcí. To Stvořitel v úmyslu mít nemůže. Vždyť i když jsou ovce jenom ovce, jsou to živé bytosti s krví v těle, s krví a duší. Copak je takový Nezmar tvor bez duše? Nebo Leo? Ve vztahu člověka a zvířete je něco posvátného a neporušitelného. Jednoho krásného dne stojíš před rozhodnutím: kulku pro jednoho – nůž pro druhého. To je to, čím musíš zaplatit. V tom spočívá odpovědnost. Stát se pánem nejen nad jejich životy, ale i nad jejich smrtí. Podle nejlepšího vědomí a svědomí. I to přináší život. Bolí to. Jen kdo to prožil, má ponětí, jak to bolí. Svým způsobem jsou všechna zvířata obětními zvířaty. Jenže – nespočívá veškerý život v oběti? Pokud jej žijeme správně? Není právě to ta záhada? Že životadárná síla vychází z nitra, ze sebezapření. A že život, který není ve své nehlubší podstatě obětí, je lichý a směřuje k smrti?“

Knížku doporučuji nejen v době adventní vaší pozornosti.

Petr Brodský

Gunnar Gunnarsson: Advent

Praha, Kalich 2017, 96 s.

RECENZE

Jestřábe, díky!

Kdo nezná Jaroslava Foglara! A ponouká mě Ks nadsázkou dodat – kdo by neznal Pavla Hoška! Religionistu, vysokoškolského učitele, profesora a autora pěkné řádky dalších lákavých knižních titulů... U Pavla Hoška, podobně jako třeba u Jana Sokola, mě plní nadšením schopnost mluvit a psát o dost nejednodu-

chých záležitostech jednoduše. Uchopitelně. A působivě. To je cenné obdarování.

Jaroslav Foglar jednoduchou osobností asi nebyl. Dívat se na něho okem teologa snadné asi nebude. A je až překvapivé, co z toho lze vytěžit. Jak je vůbec možné, že tento muž očaroval svým psaním, ale i praktickým pů-

sobením takové zástupy mladých lidí? Co to je za nevšední dar? Že může být dnes Pavlem Hoškem, a právem, srovnáván s takovými velikány pohádkového světa, jako jsou J. R. R. Tolkien či C. S. Lewis?! Že zde bude konfrontován s Mirceou Eliadem, rumunským religionistou světového formátu? Kdyby to byl tušil... Mohl je znát? Kdo z nás by se nadál, že Eliadeho podstatu mýtu, „narativní Pravzor“, „exemplární model zvoucí k nepochybujícímu přijetí a napodobení“ tomuto autoru „klukovských“ příběhů Pavel Hošek vtiskne? Jaká překvapivá a věrohodná odhalení nám předestře?

Co tedy čtením získáme?

V rozčlenění do osmi kapitol je jasný systém, jasná linie; zmíní-li se autor o něčem, co hned neobjasní, ujistí nás, kde se k tomu vrátí, a to se také stane. To vytěžené někde spěje, a to kladným směrem, navzdory tomu, že se právě ta poslední kapitola nazývá „Nevyhnutelné troskotání“. Poctivý závěr, který zůstává milostivý.

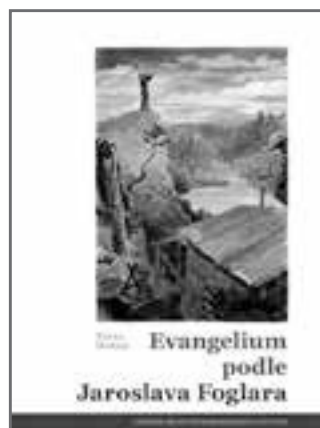
Pavel Hošek, duší skaut, i když skautem už být nestihl, lovec bobříků, který měl přirozeně i krabičku poslední záchrany, takzvanou kápézetku, je k Jaroslavu Foglarovi přejný stejně jako tisíce dalších čtenářů a obdivovatelů. Vidí ale na rozdíl od většiny i jistá úskalí, která právě souvisí s otázkou náboženství, s tím otazníkem nad evangeliem. A tomu se v knížce věnuje.

Není pak divu, že kapitola rozebírající Foglarovu působnost jakožto ekvivalent náboženství je nejdelší a jediná je ještě striktně rozdělena do podkapitol: Svaté obřady, Svaté nauky... Svaté prožitky, Svatá přikázání (!) Bodejť by po takové věci Foglarem odkojený evangelík dychtivě nesáhl!

To, co z Foglarových knih číší a co je pro zřejmě ani dnes nekončící zástupy čtenářů tím neodolatelným vábidlem, má zároveň své limity. Jako mladí jsme o nich většinou nevěděli, později možná vědět nechtěli? Pavel Hošek o nich ví a rozhodně je nezamlčuje. Jaroslav Foglar, po skautsku Jestřáb, vychovával; tvořil po svém chlapecké duše obrovský kus svého dost dlouhého života. A jakýmsi hodně

očividným refrénem tohoto tvarování je sen, zosobněný pro příklad třeba v osobě věhlasného Mirka Dušína; jenomže sny, jak známo, se neplní. Foglarem opěvovaní mrštní, opálení, a přitom i mravní hoši by ve skutečnosti zestárli; jako sám Foglar. „Zůstat v ráji věčného chlapectví prostě nejde.“

Tenhle sen, potažmo i Foglarova úporná snaha chlapcem zůstat (o níž nás Hošek z věrohodných pramenů zpravuje) je bohužel omyl. Omyl, který v Hoškově podání „ekvivalentem náboženství“ skutečně je. A funkčním. Religionista Hošek tyto řekněme odvrácené strany Foglarova hnutí výborně analyzuje. Ví,

že ekvivalent do ráje nevede. Skautská duše Pavla Hoška přitom ovšem zasažena je. V dobrem slova smyslu. Foglarovu světu náš pan profesor rozumí a k Foglarovu nesplnitelnému úsilí nemůže být lhostejný. To je znát a je to tak správně.

A tak na konci knihy dospějeme k tomu již zmíněnému troskotání. Tento rub, který s věkem čněl pořád víc, k Foglarovu vskutku neuvěřitelnému, pro spoustu znalců, kritiků, literárních odborníků nevyužitelnému čtenářskému úspěchu zkrátka patří.

Kdybych měla přidat něco kritického? Autor knížky pro to, co bych já snad nazvala Foglarova působnost, používá pojem „foglaring“. Nevymyslel jej sám a jeho smysl pod čarou objasňuje. Mně se ale do foglarovského světa nehodí, stejně jako další, dnes inflační termín, takzvané „volnočasové aktivity“. ►

Tahle novodobá čeština je nehezká a sem za mák nepasuje. Rychlé šípy jdoucí na výpravu do Stínadel „provozují volnočasovou aktivitu“? Co by tomu sám Jaroslav Foglar asi řekl?

Mám ovšem spoustu důvodů končit dobrou zprávou. Na konci téhle poutavé knihy je ještě pár dodatků a ty jsou také k naší potěše. Čtyři krátké a opět velmi čtivé přílohy, které teze Pavla Hoška dokládají – výňatky z Foglarova románu, z nichž jeden je dokonce jistým Foglarovým vyznáním, je tu i úryvek z jeho dopisu.

Co ale mě zasáhlo obzvlášť, to je Hoškovo „post scriptum“ a pak jeho „poděkování“. Senti-mentu jsou prostá; za city hraničící s dojetím se ale určitě nemusíme stydět. Jsou tady na místě.

A zpráva na závěr? V roce 1987 Pavel Hošek založil se svými milými spolužáky klub Rychlých šípů.

Jana Plíšková

Pavel Hošek: Evangelium podle Jaroslava Foglara

Brno, Centrum pro studium demokracie

a kultury 2017, 204 s.

ALMANACH

Semonice – 150 let sboru

Evangelický sbor v Semonicích na Jaroměřsku (1867–2017)

V neděli 17. září 2017 vyšel v Semonicích, místní části Jaroměře, pozoruhodný a nesporně přínosný sborníček *150 let Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Semonicích (1867–2017)* o 72 stranách, 15 statích textů napsaných 11 autory, s 33 obrázky, v prvním vydání o nákladu 200 výtisků.

Stěžejní statí je zdařilý dvacetistránkový historický přehled Pavla Mertlíka, nazvaný *Dějiny Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Semonicích* (využívající cenného rukopisu Jiřího Matějky). Přehled se obrací i k historii Jaroměrska až od pravěku

a zevrubněji k událostem od třicetileté války; dochází až do současnosti. Historik připomíná velký duchovní, ale i historický, pedagogický a vůbec kulturní přínos evangelického sboru, ale i evangelické školy.

Evangelický reformovaný sbor v Semonicích byl ustanoven 8. prosince 1867 a sbor se všemi svými silami věnoval výstavbě – fara se dokončila r. 1870, základní kámen kostela položen r. 1869, první bohoslužby se konaly r. 1872. Evangelický hřbitov byl ale zřízen již v r. 1862 a v r. 1866 se začalo vyučovat v soukromé evangelické škole. V textu brožury jsou odborníky připomenuty historické a umělecké památky, varhany, zvony, věžní hodiny, okna s vitrážemi, řemeslnické práce...

V Jaroměři působí 25. rokem Milíčův dům – středisko Diakonie ČCE, založené právě semonickým evangelickým sborem, které se úspěšně věnuje zejména sociálně znevýhodněným dětem, mládeži a jejich rodinám.

Zdařilá jubilejní publikace přináší zatím nejpodrobnější informace a poznatky o dějinách a vývoji evangelické církve na Jaroměřsku. Lze ji získat přímo na faře v Semonicích, v městském informačním centru a v knihkupectví M. Hašové v Jaroměři.

Jiří Uhlíř

Císař žádné šaty nemá!

Tu pohádku jistě všichni znáte. Marnivý císař sedne na lep dvěma vykutáleným tkalcům, kteří prý umí utkat látku nevidaných barev a kvality (za přemrštěnou cenu), ovšem viditelnou jen těm, kteří dobře plní své povinnosti. Nikdo z císařova nejbližšího okolí nechce riskovat konflikt přiznáním, že zrovna on žádné šaty nevidí anebo že vidí ten nehorázný podfuk. Ani císař nechce věřit svým očím, a tak radši věří podvodníkům do té míry, že se nechá odít do imaginární nádhery a nahý se prochází městem před zraky poddaných, kteří mu jsou po celá léta ukradeni.

A tu se z davu nečekaně ozve: „Císař je nahý!“ Malé nevinné dítě, které nemá důvod cokoli předstírat a ještě nechápe výhody přetvářky, pojmenuje doslova holou skutečnost. Po chvíli se k němu přidávají ostatní lidé, teď už beze strachu, s ulehčením a radostí v hlase. Císař se rozhodne udržet dekorum a v průvodu projde celé město. Dva vykuky chce dát okamžitě potrestat, ale ti jsou dávno v prachu.

Představme si, že osoba císaře reprezentuje stav církve na přelomu 15. a 16. století. Instituce, která se pramálo stará o své povinnosti, ale ráda se za cizí peníze bohatě odívá. Každý den jiné šaty, jiné zkrášlovací procedury, které odvádějí od skutečné, zjevené – zjevné pravdy.

Když přišel Luther do Říma, centra tehdejšího církevního dění, byl zděšen. Tolik modloslužeb-

nictví, cizoložství, úplatkářství a k tomu všemu ty odpustky, skrze něž člověk více ztrácí, než dostává. Co s tím? Jít s davem jako ostatní, nebo si dodat odvahy a hlásat... „zjevnou, evangelickou pravdu, která byla již před více než sto lety veřejně upálena...“? Luther nebyl nevinné dítě, které má právo říkat věci bez ohledu na následky. Naopak. On věděl, co všechno může člověka i nevinná věta stát. I proto nejspíš později zvažoval sňatek – aby v případě svého věznění nebo dokonce smrti nerozmnožil řady truchlících.

Abych to trochu odlehčila. Jak se praví v mém oblíbeném filmu Bílá paní: „Mistr Jan Hus se nechal pro pravdu upálit.“ A replika zní: „Mistr Jan Hus neživil rodinu.“

Být nekonvenční a vyvolat konflikt nemůže každý. Můj známý, psycholog, mi povídal, že komunisté tolik vycházeli vstříc zakládání rodin, protože lidé se závazky nemají na revoluci dost síly a odvahy. Proto prý revoluce dělají hlavně studenti – lidé mladí, bez zkušeností a bez závazků.

Martin Luther měl štěstí v tom, že jeho doba po stu letech od Husa dospěla o kus dál, že se našlo dost vlivných osobností, které ho podporovaly v jeho čistém, nevinném dětském pohledu, jemuž neunikne faleš a pozlátka. Mohl si dovolit kritiku nejvyšších kruhů, aniž by za to musel zaplatit cenu nejvyšší. Bohu díky.

Pavla Hájíčková

OZNÁMENÍ

Péče o stromy

Nabízím rizikové kácení stromů a ořez za pomoci horolezeckých technik.
Telefon 725 281406

Vrchlabí hledá faráře

Farní sbor ČCE ve Vrchlabí stále hledá nového faráře, ideálně na plný úvazek. Rádi bychom našli pastýře se zájmem o aktivní život sboru, otevřeného rozhovorům s jeho členy, se zájmem o práci s dětmi a mládeží.

Sbor také spolupracuje se zdejším střediskem Diakonie ČCE.

Nabízíme bydlení na faře v prostorném bytě, vhodném i pro farářskou rodinu s dětmi, a s pěknou zahradou k tomu.

Bližší informace: Jakub Kašpar (místokurátor): jakub.kaspar75@gmail.com, 724 175 927 nebo Eva Sedralová (kurátorka): ottosedral@seznam.cz, 728 777 746, <http://vrchlabi.evangelnet.cz>

OZNÁMENÍ

Pozvánka na adventní trh

Farní sbor ČCE v Praze 2-Vinohrady, Korunní 60 vás zve na adventní trh, konaný v neděli 10. 12. od 11 do 15. 30. Koupí drobných dárků podpoříte jednotlivá sdružení a také středisko Víteček, které pomáhá lidem s postižením.

Hledáme faráře pro farní sbor v Benešově u Prahy

Hledáme faráře na plný úvazek pro farní sbor v Benešově u Prahy. Ve sboru se konají každý týden bohoslužby, biblické hodiny a další sborové aktivity. Sbor má kazatelskou stanici ve 20 km vzdálené Vlašimi, kde se konají pravidelné bohoslužby i biblické hodiny, a spolupracuje i s tamním střediskem Diakonie. Nabízíme farní byt se zahradou ve sborovém domě, vhodný i pro větší rodinu. Očekáváme

aktivní přístup k práci s dospělými i dětmi, ekumenický záběr a ochotu pohybovat se po rozsáhlém regionu diaspory.

V případě zájmu se obraťte na kurátora sboru Jiřího Zavadila, tel.: 604 618 095, e-mail: zavadil@ufe.cz, nebo na místokurátora Tomáše Duška, tel.: 733 202 473, e-mail: t.dusek@seznam.cz.

Pozvánka – Beseda o Šumavě

„Jaký dopad na Šumavu má současná legislativa“ je téma besedy, k níž zve Ekologická sekce České křesťanské akademie na úterý 14. listopadu 2017 od 17.30 do přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49. Do této stále živé a aktuální problematiky svým slovem uvede Dr. Jaromír Bláha z hnutí Duha. Předpokládáný konec besedy je kolem 19. hodiny.

JNe

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková, Gabriela Fraňková Malinová, Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka, Lenka Ridzoňová, Adéla Rozbořilová, Adam Šůra, Jana Vondrová

NA OBÁLCE

foto: Antonín Procházka

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

prosinčového čísla je 19. 11. 2017

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové podobě:
Diakonie ČCE, Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306, e-mail:
szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábreží 1075/27
150 00 Praha 5
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje (i do zahraničí)
redakce.

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz, sekce Publikace,
časopis Český bratr

www.ceskybratr.cz

Cyklus témat pro rok 2017 je inspirován 500. výročím světové reformace a osobností Martina Luthera.
Téma pro ČB 12/2017 je „Požitek a prožitek“.

ISSN 1211-6793

KRABICE OD BOT
ANEŽ

Děti darují dětem k Vánocům 2017

O co jde?

K Vánocům patří dárky. Pro naše děti, pro naše blízké. I v dnešní době relativního blahobytu jsou kolem nás děti, na které nikdo s dárkem nemyslí. Ty si zejména o Vánocích zaslouží naši podporu a povzbuzení. Proto je tu akce Krabice od bot.

Kdo se může zapojit?

Jednotlivci, rodiny, spolky, školy, firmy, církevní sbory či farnosti i další komunity.

Jak to funguje?

Společně s dětmi vezměte krabici od bot. Vložte do ní dárky: hračky, pastelky, oblečení apod. Krabici pěkně zabalte. Čitelně na ni napište, pro koho se dárky hodí – zda pro chlapce či pro holčičku a v jakém věku (0-17). Krabici doručte na sběrné místo ve svém okolí. Odtud budou dárky rozděleny potřebným.

Kde najdu sběrné místo?

Seznam všech sběrných míst včetně informace, kdy jsou otevřena, najdete na našich internetových stránkách www.krabiceodbot.cz/sberna-mista.

Poradí někdo, jak zvolit nejvhodnější dárky?

Rady najdete na www.krabiceodbot.cz/chci-se-zapojit či na našem Facebooku.

Co když známe potřebné děti ve svém okolí? Můžeme jim dárek doručit sami?

To vřele doporučujeme. Přímé setkání darujících a obdarovaných, rodin zajištěných a rodin žijících v podmínkách chudoby, může mít velký význam. Přečtěte si naše doporučení na webu nebo nám napište na krabiceodbot@diakonie.cz a domluvíme se, jak na to.

Kdo za celou akci stojí?

Akce má své kořeny v USA a rozšířila se do celého světa. V České republice akci zajišťují a koordinují Diakonie ČCE a Českobratrská církev evangelická.

Diakonie
Českobratrská církev evangelická

www.krabiceodbot.cz

HORSKÝ DOMOV

Herlíkovice

DĚKUJEME ZA PODPORU V KRÁSNÉ PRVNÍ SEZÓNĚ!

*"Tvořme společně otevřené místo pro setkávání
členů církve naší i církví jiných. Místo, kde jsou
vedle sebe rádi lidé s vyznáním i bez,
a je jim tu společně dobře."*

Horský domov navštívilo v této sezóně přes dva tisíce lidí a strávili u nás celkem přes sedm tisíc nocí. Konaly se zde sborové rekreace, setkání rodin, školy v přírodě, brigády, tábor, herecké soustředění i soustředění pozounového tělesa z německého sboru. Hostili jsme několik narozeninových oslav a svateb. Horský domov je pro podobné akce jako stvořený. Rádi vás uvítáme i v roce 2018, využijte volných kapacit a rezervujte si místo.

email: horskydomov@gmail.com

webové stránky: www.horskydomov.cz

Olga a Benjamin Klinečtí (tel.: +420 776 606 736)

HORSKÝ DOMOV HERLÍKOVICE, Strážně 157, 543 52